

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 3 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

BIRDETÉSEK:
4-hasábos postai adó egyező 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 154.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, április 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Háboru a szeszgyárak körül.
- Vakációznak.
- A külügyminiszter vizitel.
- A talmi főrend.
- Aki nem tudja mi a váltó.
- Ráthonyi Ákos házassága.
- Április 11.
- A budapesti Kossuth-szobor.
- Román nemzeti színek egy temetésén.
- Amiről beszélnek.
- A nap furcsaságai.
- Szellőné újabb blüppöre.
- A kitagadott grófkisasszony.
- Piroska színésznő lesz.
- Tárca: Miss Ellinor. Irta: Hermann Bang.

Háboru a szeszgyárak körül.

Arad, április 10

Közgazdasági dolgokba nem igen szokták a színeket, a hangulatot bekeverni. Es mégis, szinte novellás érdekességű lehetett a jelenet, amely a tegnapi kezdődött szeszkontingens-tanácskozásnak részlete volt. Fölállott Leipziger Vilmos, a szeszgyárosok legöregebbje, aki végigküzdötte a husz esztendő előtt megindult kontingens-háborút, s Wekerle Sándor, meg a gazdatestületek vezetői felé hajolva, azt mondotta:

— És most azon sajátságos helyzet előtt állunk mi, ipari szeszgyárosok, hogy bocsánatot kell kérnünk, amiért élünk.

A mondás találó. A harc, amely a szeszkontingens körül megindult, azt vitatja, hogy az iparnak nincs joga a szeszfőzésre, csak a mezőgazdaságnak. Az tehát, hogy mégis hatalmas, európai hírű szeszgyárak születtek, a természet elté-

vélyedése volt, a vidéki városokban levő szeszgyárak pedig, amelyek az ovoda-korban levő magyar nagyipar derekát adják, egyszerű sajtóhibák, amelyeket hamarosan meg kell szüntetni.

Ilyen törekvések előzték meg a pénzügyminisztériumban megkezdett tanácskozást s ilyenek nyilatkoztak meg annak lefolyásán. Az egyik szónok pedig az ipari szeszgyárak mai kontingensének nem kevesebb, mint ötven százalékát követelte a mezőgazdasági szeszgyárak részére.

Az ankét összehívását az tette szükségessé, hogy ez év szeptemberében lejár az 1898-ban, tíz évre életbeléptetett kontingens-törvény. Már ez jelentősen csorbította az ipari szeszgyárak jogait s ezek tulajdonosai az időben, ép Aradon tartott értekezletükön foglaltak állást ellene. Hogy a mezőgazdasági szeszgyárak eddig is milyen nagy teret hódítottak el az ipariaktól, azt ezek a számok illusztrálják: Husz év előtt, amikor az első kontingens-törvény életbelépett, az ipari szeszgyárak kontingense 540.000 hektoliter volt, a mezőgazdaságiaké 300.000 hektoliter. Ma az ipari szeszkontingens 285.000 hektolitert tesz ki, a mezőgazdasági pedig 568.000 hektolitert.

Innét már tovább menni nem lehet; ha megtennék, azt jelentené, hogy a vidéki városok nagyiparának legjelentősebb részét megszüntetik s ezzel a városok anyagi jövedelmén hatalmas érvágást tesznek. Aradnak már alapos része volt az ily érvágásban. Az első kontingens-törvény életbeléptetésekor hét szeszgyára volt, ma pedig egyetlen egy maradt. Tudvalevő, hogy ez az egy ipartelep Arad

egy külvárosának csaknem egész munkásanyagát foglalkoztatja; most már el lehet gondolni, milyen hatása lesz annak, ha az oktan kontingens-politika folytán ezt az egyet is be kell szüntetni.

Az ipari szeszgyárak fokozatos elvonása annál igazságtalanabb, mert nemcsak azok szerzett jogait veszi el. Ha a nagyobb kontingensre berendezett szeszgyár kisebb kontingenssel kénytelen dolgozni, ez lényegesen szaporítja az egyegy hektoliterre eső üzemköltséget. A szeszgyárak ugyan kapnak (legalább eddig kaptak) az elvont kontingensért kárpótlást: hektoliterenként 70 koronát. Azonban ez a kárpótlás tizedrészben se felel meg annak a veszteségnek, amelyet a gyárak szenvednek. A városok pedig, amelyek lassan-lassan legnagyobb adófizetőiktől, fogyasztóik jelentős tömegétől esnek el — semminő kárpótlást nem kapnak.

S ez a legkomolyabb, bennünket legközelebről érintő része a kontingens-ügynek. Az új mezőgazdasági szeszgyárak tulnyomó része a felvidékre kerül, a felvidéki nép segítő-akciójának örve alatt; pedig a segítségnek sokkal okosabb eszközei vannak, mint a gazda-szeszgyárak. Arad vidékén a kontingentalás óta jelentéktelen számú mezőgazdasági szeszgyár létesült; azért tehát, amit a város vesztett, még a környék sem kapott kárpótlást. S ha a szeszgyártás Aradon végkép megszűnnék, — amire, az ankéten megnyilatkozott hangulat után, szintén számítani lehet, — ez ép e vidék mezőgazdait fogja súlyosan érinteni, akik a szeszgyár révén könnyebben értékesíthették termé-

Miss Ellinor.

Irta: Hermann Bang.

Miss Ellinor a szoba közepén állt, én felszálltam a létrára. Karácsonyfát díszítettünk a miss és én. Már harmadik napja dolgoztunk rajta, mert miss Ellinornak minden nap új ötlete támadt. Első nap arannyal akarta a karácsonyfát díszíteni. Második nap ezüsttel. Karácsony-est napján rézsákkal.

— Friss rézsákat, — kiáltott miss Ellinor, — ide egy rézsát!

Én a rézsát rátűztem az ágra, a miss pedig Ferencnek, a szobapincérnek meghagyta, hogy drótot erősítsen a rézsákra.

— De hisz az ön keze reszket, — szólt a miss a pincérhez és kivette a kezéből a drótot.

Ferenc, a pincér csinos fiatal ember volt, de szeme kissé gyakran pihent miss Terry-n.

— Gyönyörű szép lesz a fa, — szólt Ellinor.

— Nagyon szép, — szólt Ferenc.

A pikkoló belépett és csomagokat hozott. Szeme tágra nyílt és úgy bámulta a karácsonyfát. A miss a létrára ugrott.

— Nézze csak, nézze csak a kicsikét, — szólt a miss, — kapsz te is karácsonyfát?

— Nem, — szólt a fiú.

— Nincsenek szüleid?

— Nincsenek, — felelt a fiú.

A miss csodálkozva nézett le a létráról:

— Milyen szomorú, — mondta és egy tíz márkást dobott le a fiúnak.

— De ön csak kap karácsonyfát? — kérdezte Ferencről.

— Nem, — felelt Ferenc.

— Maga sem! — Hát a szobalány?

— Az sem, — felelt a pincér.

— Az sem, ez nagyon szomorú, — szólt a miss és lassan lezárt a létráról.

— A fa nagyon csinos, — szólt, — de most el kell mennünk.

— Elmenjünk? — kérdeztem.

Ebben a percben ébredt fel miss Terry, aki egy karosszékben szundikált.

— Ellinor, — kérdezte a tehetetlen anya, — mit akarsz?

— Ferenc, hozzon egy kocsit, — szólt a miss, majd anyjához fordult:

— Kikocsizunk, hogy a szegény embereknek is vegyünk valamit.

— Kinek, darling? — kérdezte miss Terry.

— A szegényeknek — felelt Ellinor és velem együtt lesietett a lépcsőn.

— Mert szerelmes.

— Kibe?

— Őnbe! — szóltam nevetve.

A miss rám nézett, egészen közömbösen, aztán megint hosszú ideig nem szólt semmit sem.

— Menjünk egy ékszerészhez, — mondta minden átmenet nélkül.

— Miért?

— Szívtartárcát akarok neki venni.

— Kinek?

— Ferencnek!

A szívtartárcát megvettük és hazatértünk. Miss Ellinor kicsomagolta az ajándékokat, a szobalány, a pikkoló és Ferenc ajándékát.

Csomagolás közben egy táviratot hoztak. A miss felbontotta a táviratot és arca krétafehér lett.

— Olvassa — szólt és átnyújtotta nekem a táviratot.

„Utaznék ma este 6 órakor Moszkvába. Wolff.”

— De hisz ez lehetetlen — mondtam, miközben visszaadtam az impresszárló táviratát.

— El kell utaznom!

— Ellinor!

Két-három percig olyan csönd volt a szobában, hogy az óra ketyegését is hallottuk.

nyeiket s általa takarmányhoz is jutottak. A mezőgazdaság paizsával indított harcban tehát végül maguk a gazdák, különösen a kisczudák nagy csoportjai szenvednek érzékeny sebeket.

Maga Wekerle Sándor, a pénzügyminiszter, az ankét során ismét szfinkszerű titokzatosságban maradt. Nem nyilatkozott, vagy ha tette is, a lényegtől távol álló, üres kijelentésekre szorítkozott. Ez a tartózkodás vagy azt jelentette, hogy a pénzügyminiszter később fog az új kontingens-törvény dolgában határozni, — vagy pedig azt, hogy a kontingens javaslat rég készen van és az ankétet csak formáságból hívták össze.

Az ipari szeszgyárak érdekével szorosán egybekapcsolódik a *vidéki városok érdeke*, amelyet Telbisz Károly, Temesvár polgármestere az ankét során erőteljesen kifejezésre is juttatott. A pénzügyminiszternek ezt is mérlegelnie kell. Ha már új jövedelmi források nem nyit a városoknak, az állam részére végzett szolgálatait nem hajlandó megfizetni, legalább a balkezevel ne söpöjje el a közterhek nagy részét viselő vállalatait.

Vakációznak.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

Három hélig szünetet tart a képviselőház; ma volt az utolsó ülés. Jókedvűen és gondtalan arccal búcsúzkodtak az emberek: három hélig nem kell törődni semmivel. Ha addig minden a feje telejére áll is...

A folyosón Nákó Sándor gróf lemondásáról beszélnek. Andrassy Gyula grófiól megkérdezték, mi igaz a hírből:

— Semmi — mondta a belügyminiszter. Nákó lemondására semmi ok.

Küldöttség is járt az ülés előtt a Házban. Oktoluczky főispán vezetésével Radnay püspök, Csesznák besztercebányai polgármester, Petrogalli Oszkár képviselő és ifjú Wekerle Sándor, gróf Apponyi Alberttől új főgimnázium.

Miss Ellinor a rózsákkal díszített karácsonyfára nézett.

— Örökre el kell válnunk, — szölt meg tört hangon.

Kezeit összekulcsolta, mintha imádkozna, azután megnyomta a csengőt.

Ferenc belépett.

Miss Ellinor egy székhöz támaszkodott.

— Ferenc, én utazom, — szölt.

— Utazik, — sikoltott a pincér, de ajkát nyomban összeszorította.

— Igen... De ma este Ferenc... Őa ugyebár meggyújtja a karácsonyfát... a többiek számára.

— Igen, — szölt a pincér nagyon nehezen, — meglesz.

Egy pillanatig még várt, aztán kiment.

Amikor egyedül voltak, a miss akadozva szölt hozzám:

— És most egy kéréssem volna.

— Parancsoljon.

— Menjen!

— Most mit djárt?

— Igen.

Nem nézünk egymásra. Miss Ellinor megszorította a kezemet.

— Isten önnel — szölt — Isten önnel!

Intett, hogy ne feleljek. Az ajtó becsukódott és én künn voltam. Miss Ellinort sohase láttam többé.

mai kérenek Besztercebányának. A miniszter kedvező ígéretet adott.

Az ülés tizenkét órakor kezdődött, Návay Lajos elnökölt. Mindjárt az ülés megnyitása után felállott Wekerle Sándor miniszterelnök:

— Az ülészak bezárásáról s az új ülészak megnyitásáról szóló legkegyelmesebb királyi kéziratot tisztelettel beterjesztem, — mondta.

A levelet Hammersberg László olvasta fel s ebben a király meg is nyíja április 29-ére az új ülészakot. A leíratot ülve hallgatta meg a Ház.

Esután az elnök bejegyeztette még a második ülészakról szóló jelentést. Ezt ki fogják nyomtatni és széosztják. Az elnök javasolta, hogy most is kilenc jegyzőt válasszanak s felhatalmazást kért arra, hogy a szünet alatt intézkedhessék az esetleges választásokról. (Helyeslés)

Az ülés végén megállapították a 29 iki ülés napirendjét. Ez a következő:

1. A királyi kézirat újból való felolvasása.
2. A két alelnök megválasztása.
3. A 9 jegyző s a háznagy megválasztása.
4. Az elnöki előterjesztések.
5. Interpellációk.

A végén az elnök boldog ünnepeket kívánt a képviselőház tagjainak.

Egy órakor a főrendház is ülést tartott, melyen felolvasták a királyi kéziratot.

A külügyminiszter vizitel.

Mi van a paktumban?

Kossuth Ferenc duzzog.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, április 10.

A közvéleményt most Aerenthal külügyminiszter budapesti utazásának célja foglalkoztatja. A kormány felhivatalosai ugyan egyértelműleg azt hirdetik, hogy a külügyminiszter utjának semmi rendkívüli politikai jelentősége nincsen, de ezzel szemben jól informált helyről azt jelentik, hogy Aerenthal egy függetlenségi kabinet utját egyeneti és annak feltételeiről tárgyal a kormány tagjaival.

Távirati értesüléseink a következők:

Aerenthal külügyminiszter Budapesten.

Aerenthal külügyminiszter ma délben nejével Budapestre érkezett. A külügyminiszter két, esetleg három napig lesz Budapesten. Wekerle miniszterelnök a külügyminiszter tiszteletére ebédet fog adni, melyen a kabinetnek összes itt időző tagjai részt vesznek. Aerenthal vasárnap este vagy hétfőn reggel utazik vissza Bécsbe.

A függetlenségi párt köreiből Aerenthal budapesti utazásának nagyobb politikai jelentőséget tulajdonítanak. Annyi bizonyos, hogy a külügyminiszter elsősorban az 1909-iki közös költségvetés és ezzel kapcsolatban a katonatiszti fizetések emelése ügyében kíván a magyar kormánnyal tárgyalni. Ezeknek a kérdéseknek az elintézése most már sürgős, mert a delegáció legközelebbi ülészaka tudvalevőleg májusban lesz és ekkor a közös kormánynak már végleges előterjesztésekkel kell előhozakodnia. Ezek az előterjesztések pe-

dig csak olyanok lehetnek, melyek a két kormánnyal egyetértve dolgoztattak ki.

Aerenthal nemcsak Wekerlével, hanem Kossuthal, Apponyival és Andrassyval is fog konferálni. Kormánykörökben egyenesen megcáfolják azt a hírt, mintha a külügyminiszter budapesti utjának esetleg a politikai helyzetben beállható jelentősebb fordulat lenne a következménye.

A paktum és a katonai kérdések.

Az Ujság ma reggeli száma a következő levelet közli:

Tisztelt Szerkesztő ur! Az Ujság mai vezércikkében találkoztam egy állítással, mely a sajtóban már többször felmerült és dacára annak, hogy időközönként megcáfoltattam, még mindig mint igazság szerepel.

Azt írja ugyanis az Ujság, hogy a paktumban „a katonai kérdések mindkét részről kölcsönösen kicsatoltattak”. Nem csodálkozom, ha ezzel az állítással koalíciós lapokban találkozunk, de lehetetlen megjegyzés nélkül hagyni akkor, midőn ezt az Ujság is mint tiszta szingizmagot állítja oda, tehát egy olyan lap, amely nincs arra utalva, hogy a tényeket elhomályosítani igyekezzék.

A tény az, hogy a fenti tétel csak félígar-ságot foglal magában. A paktumban ugyanis a koalíció kicsatolta a maga összes katonai követelményeit és a magyar vezényleti nyelvről, amelyért mint nemzeti követelményért harcolva, lángba borította az országot, a paktumban tényleg szó sincs. Ezzel szemben azonban a korona távolról sem csatolta ki a maga katonai követeléseit. A mint a paktum írásbeli szövege bizonyítja, a korona tényleg fentartotta a fölemelt létszámra vonatkozó eredeti követelést és a koalíciónak nem csak nem sikerült ezt a katonai kérdést a paktumból „kicsatolni”, hanem expressis verbis kifejezte, hogy a létszám felemelésének szükségét elismeri és a kormány vállalja a köteleességet, hogy a fölemelt létszámot a negyvennyolcas többség által elfogadtatja, mi helyt ennek szüksége fölmerül.

Félreértések kikerülése végett még meg kívánom jegyezni, hogy habár némely oldalról nyilvánosan még az is állítatott, hogy ezzel a kötelezettséggel szemben a kormány magának nemzeti vívmányokat kötött ki és hogy csakis megfelelő nemzeti engedményekkel szemben tartozik a fölemelt létszámot szolgáltatni és a tényekkel homlokegyenest ellenkezik, amint azt mindazok igen jól tudják, akiknek alkalmuk volt a paktum hivatalos szövegébe beletekinteniök.

Midőn tisztelt Szerkesztő urat arra kérem, hogy ezen soraimnak beczes lapjában helyt adni sziveskedjék, egyuttal azon reményteljes bizalmannak adok kifejezést, hogy ezen cáfolatot a koalíciós lapok is mielőbb tudomásul veszik.

Azok, akiknek kezén van a paktum eredeti szövege, nagyon jó szolgálatot tennének az országnak, ha nyilvánosságra hoznák valahára az egészét: hadd tudná meg az ország, mi minden vár még rá. A mi tudomásunk szerint a következő jelen és múlt politikások rendelkeznek egy-egy hiteles példánnyal:

Dr. Wekerle Epaninondas,

Kossuth Ferenc,

Gróf Andrassy Gyula,

Polónyi Géza,

Bárá Feférváry Géza,

Kristóffy József,

Vörös László.

Értesülésünk szerint a katonai kérdéseknek a császár kívánságához képest való elintézése nincsen a paktumnak rendelkező nyolc pontja között, de igenis benne van a paktumot bevezető sorokban, vagyis a paktum alapját képező

A durrógó Kossuth.

A mai lapok hírt adtak a függetlenségi párt tegnapi vacsorájáról és megírták, hogy *Hoitsy Pál*, majd *Visontai Soma* szóvalak fel és beszédükben *Wekerle* miniszterelnököt ünnepezték. A pártvacsorákon hosszú ideig nem volt szokás felköszöntőket mondani, de az utóbbi időben gyakran megtörtént, hogy a függetlenségi párt lakomáin több tózt hangzott el.

Tegnap is így történt. A függetlenségi párt két tagja felköszöntőt mondott *Wekerle*-re, akit melegen ünnepezték a koalíció kormányra jutásának második évfordulója alkalmából. Többeknek visszatetszett, hogy *Kossuthot* és *Apponyi Albertet* senki sem köszöntötte fel, hanem egyedül a miniszterelnöknek rendeztek ovációt.

A melőzés *Kossuth* Ferencet annyira bántotta, hogy *Visontai* beszéde után sértődötten felemelkedett helyéről és távozni készült. A párttagok azt gondolták, mikor a miniszter felállott, hogy beszélni akar és harsányan kiáltoztak:

— Halljuk! Halljuk!

Kossuth erre kényszeredetten beszélni kezdett és kijelentette, hogy a pártvacsorákon nem szokás szónoklatokat tartani.

— Én azért álltam fel, folytatta, mert távozni akartam. De ha már hallani kívánnak, hát kijelentem, hogy az én tisztelt és kedves barátom, a miniszterelnök épen most mondta nekem, hogy ő el fog maradni a mi pártvacsoráinkról, ha mindig csak vele foglakozunk.

A miniszter ezután nyomban eltávozott. Barátaiktól nagyon ingerülten búcsuzott és durrógva hagyta ott a vacsorázó társaságot.

A talmi főrend.**A méltóságos Ház leleplezése.**

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése.

Arad, április 10.

A főrendiház mai ülése a szokott egyhangu, unalmas formában folyt le. A száraz bizottsági jelentések között azonban akadt egy olyan momentum, amely érdekes a külön felterjesztésre és megörökítésre. A csekély számban megjelent főrendek között nagy feltűnést okozott, hogy a felsőház egyik tagja évek óta jogtalanul gyakorolja főrendi jogát az aranycirádás ülésteremben. A méltóságos Házban együtt szavazta meg a kormány kivánalmait az örökös jogu és élethossziglan kinevezett főrendekkel *Uray Bálint* báró, akiről most megállapították, hogy tudtán és akaratán kívül került a főrendek közé. A báró ur ugyanis nincs olyan kellemes anyagi helyzetben, amely alkalmassá tenné őt arra, hogy a cenzus jogán a főrendiházban ülő nagy urak között helyet foglaljon s eddig is csak visszaélés segítségével lehetett a főrendiházban.

A különös esetről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

A főrendiház mai ülése a bizottsági jelentésből kiderült, hogy a főrendiház egyik tagja a saját akaratán kívül, valószínűleg hamisított okirat alapján gyakorolta eddig főrendi jogát.

Néhány héttel ezelőtt *Uray Bálint* báró jelentést tett az igazoló bizottságnak, hogy főrendi joga megszűnt, mert vagyona ne üti meg azt a cenzust, amely a főrendiházi rangság elnyeréséhez megkívánatik. A bizottság ez alkalommal vizsgálat tárgyává tette azokat az okiratokat is,

amelyek alapján *Uray* báró vagyoni képességét annak idején megállapították.

Az okiratok megvizsgálása közben a bizottság furcsa eredményre jutott. *Olyan irásokat is találtak, melyek valódisága iránt kételemek merültek fel.* A bizottság jelentést tett az esetről a főrendiház mai ülésén és azt javasolta, hogy az okiratok hitelességének megállapítása végett tegye át a főrendiház az ügyet az iratokkal együtt a királyi ügyészséghez a visszaélés kiderítése végett.

Ezt a javaslatot a főrendiház elfogadta és most az ügyészség feladata lesz kinyomozni, hogyan kerültek a hamis okiratok, amelyek *Uray* báró vagyoni helyzetéről szólnak, a főrendiház elé és ki követte el a hamisítást?

Aki nem tudja mi a váltó?**Furfangos csalók Aradon.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Csak nemrég írtuk meg, hogy a közönséges hetivásár alkalmával milyen furfangos módon csapták be Arad leghíresebb lókupecsét, a kinek egy csalo olyan levél adott el, mely egy borosjenői lóenyészlő istállójában áll. Mikor a lókupec kiment *Borosjenőre*, kitűnt, hogy vannak ugyan lóenyészlők, de azoknak eszéágában sem volt Aradon lovat eladni; aki eladott, az meg nem volt található a faluban.

Ma ismét egy rendkívül érdekes lócsalási ügyben indította meg a nyomozást az aradi rendőrség. Nem a vevőt, hanem az eladót csapta be két raffinált, parasztkülsejű, az ártatlant művészi tökéletességgel játszó csaló. Elképzelhetetlen fífikával szőtték a hálót a jámbor ember körül, akinek két lóva bánja meg, hogy *Kamlozsán* *Avrámmal* és *Farkas Mátyással* a sors összehozta az aradi állatvásáron.

Tóth István, ez a neve a becsapott *dombegyházi* embernek, a magyarok ama fehér holló ritkaságu fajtájához tartozik, akik a váltót egyáltalában nem ismerik, soha még ilyen csoda-bogár papírost alá nem írtak, a körüle keletkezhető kellemességekből részüket még ki nem vették. Ma végre aztán megtanulta, hogy milyen üdvös játékszer a váltó. Az is igaz, hogy háromszázkilencven korona tandíjat fizetett a megtapasztalásért. Megírta a tudomány. *Tóth István* ugyanis a mai kaland után megesküdött, hogy még akkor sem fogad el váltót, ha maga ő felsége írja alá. Ő felsége zsírja pedig a nemzetközi világpiacra testvérek között is megér háromszázkilencven koronát. *Tóth István* már ilyen ember.

A tanító-mesteréit, mint már említettük, *Kamlozsán* *Avrámnak* és *Farkas Mátyásnak* hívják. Ez a két ur ma reggel megjelent az állatvásáron. *Jóképű* parasztembernek látszóttak, akik ősi szokás szerint órák hosszat lődörögtek a vásártéren anélkül, hogy csak valakivel szóba is ereszkedtek volna lóvásárlás irányában. Ebeszélgettek a tavalyi termésről, az áprilisi esőről és a rettentő adóról. *Tóth*hoz is odatérültek, vele is eldiskuráltak, úgy, hogy megnyerték teljesen egymásnak bizalmát.

Jó egy óra beszélgetés után kirukkolt a két atyafi, hogy hát ők azért jöttek, mert épen olyan két hóka lovat akarnának venni, mint amilyeneknek *Tóth* tartotta a közféléjét.

Illetőleg venni csak a *Kamlozsán* szomszéd vesz, mondotta *Farkas*, én csak a pénzt hoztam magammal.

Nem is sokáig tartott, egy-kettőre megkötötték az alkut. Felcsaptak négyszázharminc koronáért. Mikor a fizetésre került a dolog, akkor *Farkas* elővette a nagy bugyellárat és kiszedett abból — negyven koronát.

— Eanyi készpénzünk van. Ezt most kifizetjük a többiről meg váltót adunk mindkettőnk aláírásával.

— Hit az micsoda csoda kérdezte tágra nyit szemekkel *Tóth*, aki el nem tudta képzelni, hogy ő lovat adjon váltóért. Nem akart hallani sem a vásárról. Mikor legmelegebben kapacitálta őt a két vevő akkor cseppent oda néhány cigány lókupec is, akiket *Tóth* ismert. Ezek megtudták, hogy miről van szó, vagy legalább is azt színeltek, hogy akkor tudták meg, s égre fődre esküdöztek, hogy a két vevő a legbecsületezőbb ember a világon. A váltót nyolc nap múlva beváltják s addig úgy hitelezhet nekik, mint az édes apjának.

Végre bementek egy vendéglőbe, ahol a vevők kiállítottak egy váltót. Természetesen szabálytalanul, úgy hogy az nem pörölhető. Aláírják mindketten, átadják a negyven koronát, megíták az áldomást s a két hókát elvezették.

A vendéglőben levők megnyugtatták a tamáskodó parasztot. Mikor azonban kilépett a kocsmába ajtón, egy ember lépett eléje, aki azt mondotta neki, hogy ott a kocsmában nem akart szólni, mert félt, hogy rátámadnak, de itt az utcán megmondja neki, hogy a váltó semmit sem ér, mert rosszul van kiállítva. Utasította, hogy menjen a rendőrségre és tegyen feljelentést, mert valószínűleg becsapják.

A rendőrségnél feljelentést is tett a károsult ember. Azonnal telefonált a rendőrség Pécskára, *Farkas* ugyanis azt mondta, hogy pécskalak.

A pécskai előjáróság az adta felvilágosítástul, hogy ott lakik *Farkas Mátyás* nevű ember, de az ma nem volt Aradon és se írni se olvasni nem tud. *Kamlozsán* nevűt nem ismernek. Intézkedett továbbá a rendőrség, hogy a holnap tartandó lóvásárok helyein a hatóság figyelemmel kísérje a lóárusokat. Valószínűleg csakhamar kézre kerülnek a vevők, mert *Tóth* átadta nekik a lópasszust is. Kifog derülni, vajon tudatlanságból írták rosszul alá a váltót, vagy pedig kőrmönfont csalók?

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) *Molnár Ákos* dr. felolvasása a londoni magyar kiállításról. Aradváros előkelő közönsége élénk érdeklődéssel tekint az elé a nagyérdeműnek ígérkező felolvasás elé, amelyet *Molnár Ákos* dr. országgyűlési képviselő az aradi kereskedelmi és iparkamara meghívására e hó 12-én vasárnap délelőtt 11 órakor tart a váróháza dísztermében. *Molnár Ákos* dr. a londoni magyar kiállítást fogja ismertetni s ennek kapcsán rendkívül érdekes képet mutatja be az angol társadalmi életének és olyan aktuális kérdésekről megvilágítani, amelyek főképen a hölgyközönséget érdeklik. A kamara, amely a felolvasást rendezi, meghívta erre a kereskedők körét, a kereskedelmi testületet, az Aradvármegyey gazdasági egyesületet, az ipartestületet és még számos, a közéletben vezető szerepet játszó férfit. *Molnár Ákos* dr. innen Temesvárra megy, ahová az utat egy nagyobb társasággal együtt valószínűleg a város autobuszai teszik meg. Temesvárott szintén felolvasást tart a londoni magyar kiállításról, majd Szabadkára utazik és ott fogja ismertetni a kiállítást.

Amiről beszélnek.

* Ő nagysága éjjeli vendége.

A regény- és novellairók annyi féle módját lárták már fel a pásztorórák megzavarásának, a szerelmes pásztorok rajtakapásának és mégis szerencsés megmenekülésének, hogy a modern Don Juanok legfeljebb csak kopizálhatják nagyobb és kisebb elődjeiket, akiknek csodálatraméltó hidegvérűségét, leleményességét és bátorságát legfeljebb bámulni tanulják meg. Az igazság tadniillik az, hogy a szerelmes asszonyok ma óvatosabbak, kevesebb bennük a regényesség és a modern szerelemtan tizparancsolatjában sehol sincs megírva, hogy épen ott a legédesebb a csók, ahol a megcsalt férj a háziur. „Lopjál, de rajta ne kapassál”, tehát meg kell nehezíteni a rajtakapást: ez a mi szerelmes ifjaink tantétele, akik bátrak a hódításban, de óvatosak a rózsza leszakításában. Félnék a kertésztől. Inkább virágkereskedésben vesznek rózsákat. A modern lovag azt vallja, hogy a legnagyobb gyönyörért is sok a reszketés, félelem és az elveretés.

Azért álljon itt például az alábbi eset okulására mindazoknak, kik esetleg azért nem mernek, mert félnék. Van még találékonyág és lelemény a világon. Tanuljatok pásztorok!

Sűrű sötét az éj, a zaidótemplom tornyán most veri az óra a fél tizenkettőt. A járdán csak a posztoló rendőr lépteinek kopogása hallik szabályosan visszatérő időközökben.

A *Töboly Imre* utcának csendjét egyfogata bérkocsi dőcögése zavarja meg, amely a vonatról hezsa haza az utcában lévő egyik háznak boldog tulajdonosát.

A kocsiiban ülő ur, aradi kereskedő, aki tizenegy órakor érkezett a Temesvár felől vonattal üzleti utról és komfortáblis gyorsasággal siet neje ő nagysága ölelésére.

A kocsi megáll egy sárgára meszelt ház előtt, amely a megérkezett kereskedő tulajdona. A kocsiból a boldog férj száll ki, aki már előre örül hűséges életpárja viszontlátásának. Hat napja volt távol és sikerült egy nappal hamarabb hazaérkeznie. Nem paradicsomi gyönyörűség ez?

Odalép az utcára nyíló ablakok legutolsójához és hatalmasan megzörgeti. Néhány pillanat múlva egy hálóköntösbe öltözött nő silhuttje rajzolódik be az ablaktáblákra és már a határozatlan képből ráismer a férj szerető hitvesére.

— Nyisd ki fiam az ablakot. Én vagyok, a férjed, add ki a kapukulcsot, hadd repüljek be hozzád és hadd csókoljalak meg mihamarabb.

— Azonnal hozom szivikém, jaj de boldog vagyok, hogy így megleptél. Nem is vártalak.

Néhány pillanat múlva a kereskedő megkapja a kapukulcsot. Odalép a kocsihoz, leszedi róla máhát, felnyitja a kaput, belép rajta a becsukja maga után.

Mig a kapu becsukódott, újból kinyílt az utolsó utcai ablak. Megjelent az ablakdeszkán egy ismert aradi ifju, aki egy előkelő aradi intézetnél olyan állást tölt be, melylyel a titoktartás szoros összefüggésben áll s így ő nagysága bátran rábízhatta a becsületét. A titokzatos és titoktartó ifju, kezében a szabójának műremekeivel, ijedten tekint szét. Hideg esős éjszaka is volt a Aradon ilyenkor nem szokás Ádámkosztümben még a megzavart pásztorórákról sem távozni.

A bérkocsi épen megfordult, hogy kihajtsa az utcából. Don Juan leugrik az ablakból, felszakítja a kocsi ajtót, beleül és lakására hajtat.

Benn a lakásban egy emberpár élvezi a boldog viszontlátás gyönyöreit.

Igy beszélte el egy társaságban az esetet egy vérs lump, aki szemtanuja volt a néhány pillanat alatt lejátszódott jelenetnek.

Ma délután a rendőrségen megjelenik a tegnap este Temesvárról hazaérkező kereskedő. Bekopog Török Lajos rendőrtiszt szobájába. Nagy tisztelettel köszön.

— Bocsánatot kérek, de csak egy csekélységgel akarom zavarni a fogalmazó urat. Tegnap este bérkocsin jöttem be a temesvári vonattól s nagyon siettem be a lakásomra. A kocsin felejtettem huszonnégy koronás selyem esernyőmet. Sziveskedjék megmondani, ki volt az inspekciós bérkocsi, az hozott be a vasutról.

— Van itt egy esernyő, talán ez az és felmutat egy selyemernyőt a rendőrtiszt.

— Na nézze, épen ez az. Milyen becsületes ember az a bérkocsi, már elishozta a rendőrségre.

— Nem az hozta, felel teljes ártatlansággal Török Lajos, N. ur az... intézet titkára. Azt mondotta, hogy egy bérkocsiban találta.

— Akkor az a becsületes ember. Mindig annak ismertem. Ma vacsorára ugyis nálam lesz, meg fogom köszönni. Meg bizony. Kevés ilyen tisztességes ember van Aradon, azt nekem tessék elhinni. Szélt és elégedetten távozott.

Román nemzeti színek egy temetésén.

Elítelt görög keleti lelkész.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

Tulságosan súlyos ítélettel bálygezte meg most a borosjenői főszolgabírótság egy román lelkésznek meg gondolatlan tettét. O. napi elzárásra és száz korona pénzbüntetésre ítélte azért mert egy román ember temetésén eltúrta, hogy az egyházi szereket és a ministráns gyerekek ruháit román nemzetiszínű szalagokkal díszítsék fel.

Az esetről ezeket jelenti borosjenői tudósítónk: A borosjenői járás *Berza* községében *Popovics* János görög keleti lelkész a múlt héten egyik községi jobbmódu paraszt temetésén végezte a temetési szertartást. Feltűnést keltett a temetésén, hogy a használt egyházi szerek és a segédkező ministráns-gyerekek ruhái román nemzetiszínű szalagokkal voltak feldíszítve. Mikor a menet a halottasházból a temető felé tartott, találkozott néhány csendőrrel. A csendőrök meglátták a román nemzetiszínű szalagokat és azonnal jelentést tettek a borosjenői főszolgabírósnál.

A főszolgabírótság beldőzte a lelkészt. *Popovics* a kihallgatásnál azzal védekezett, hogy a szalagokat a ministráns-gyerekek hozták neki ajándékba és ők díszítették fel velök ruháikat és a kezszereket is. Kijelentette, hogy ő semmiféle államellenes dolgot tenni nem akart és eszéágában sem volt a gyerekeket izgatni a magyar állam ellen.

A főszolgabírótság azonban nem fogadta el a lelkész védekezését annál kevésbbé, mert bár tudvalevő volt róla, hogy folyékonyan beszél magyarul, a bíróságnál csak románul akart beszélni. A főszolgabírótság súlyosbíró körülménynek vette azt is, hogy a lelkésznek intelligenciájánál fogva tudni kellett volna arról, hogy idegen államok színelnek viselése súlyos kihágás. Ugyancsak tekintetbe vette a bíróság azt is, hogy *Popovics* Jánost már a közelmúltban is elítélte a borosjenői főszolgabírótság a hatóság megsértése miatt száz koronával.

A lelkész súlyos elítélése nagy feltűnést és izgalmat keltett a községben. A románok nagyon szeretik papjukat és azt mondják, hogy a pénzbüntetést titokban ők fogják összeadni a lelkész számára.

Popovics különben megfelelt az ítéletet Aradmegye alispánjához.

A budapesti Kossuth-szobor.

Horvay János készíti.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 10.

Kossuth Lajos szobra rövid időn belül állni fog az ország fővárosában, hogy örök példáját és tanuságát jelképezze az önzetlen hazaszeretetnek. A Kossuth-szobor bíráló bizottsága mai értekezletén döntött a beérkezett pályaművek felett. Az első díjra *Horvay János* kitűnően sikerült, óriás méretű művét érdemesítették és egyidejűleg megbízták őt a szobor elkészítésével. Budapesti tudósítónk ezt jelenti erről az eseményről:

A Kossuth-szoborra kiírt pályázat dolgában ma délután döntött a szoborbíró bizottság. A pályázat négy évvel ezelőtt eredmény nélkül végződött, mert a bíráló-bizottság egy pályaművet se talált a kivitelre érdemesnek.

A második pályázatra huszonnégy pályamű érkezett be, amelyek közül a bizottság az első díjra *Horvay János* művét méltatta. A szoborra hatszáz ezer korona van előírva, amely összegből tehát hatalmas alkotás fog készülni.

A szoborbizottság tagjai között jelen volt *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter is. A tanácskozáson *Bárczy* István fővárosi polgármester elnökölt. Kossuth több ízben felsólyait és azt ajánlotta, hogy első sorban a felett dőnsön a bizottság, van-e a pályázaton kivitelre érdemes munka. A bizottság e kérdésben szavazással úgy döntött, hogy több érdemes munka is van. Az ezután kifejlődött vitában a bizottság minden tagja részt vett, így a külföldi szakértők is. Az első díjra érdemes pályamű felett a vélemények eltérők voltak *Horvay* János és *Róna* József művei között. Kétszer szavaztak a bizottság tagjai, de a művészek egyike sem kapott abszolút többséget. A harmadik szavazásnál *Róna* relativ többséget kapott, de abszolút többséget nem tudott elérni, mire *Bárczy István* elnök *Horvay János* mellett döntött. Ő kapta a tizenkétezer koronás első díjat és ennek alapján a kivitelre való megbízást. A második díjat, nyolcezer koronát *Róna* József, a harmadik díjat, hatezer koronát *Holló* Barnabás és *Istók* János, a négyezer koronás negyedik díjat *Kolozsváry* Ferenc, az ötödik díjat, háromezer koronát *Kallós* Ede nyerte el. Ezenfelül még négy darab ezeröttszáz koronás jutalmat osztottak ki a jobb pályaművek tervezői között.

Horvay János, aki az első díjat és a kivitelre való megbízást nyerte, még fiatal ember, de már számos kiváló alkotással dicsekedhetik. A vidéki nagyobb városok Kossuth-szobrai majdnem mind az ő keze alól kerültek ki. Érdekesebb, hogy *Horvay* két évvel ezelőtt kellemlen afférje volt *Szamorovszky* és *Gách* szobrászművészekkel, akik a szabadság-szobor pályázatát nyerték el, mert *Horvay* azt állította róluk, hogy a szobor eszméje tőle származik. Azóta *Horvay* ellenséges viszonyban volt *Szamorovszky*val, aki tagja volt ma a szobor bíráló bizottságnak. Az eredmény kihirdetése után *Szamorovszky* volt az első, aki megvitte *Horvay*nak az örvendetes hirt, hogy pályaművét az első díjjal tüntették ki. *Horvay* természetesen nyomban kibékült *Szamorovszky*val, aki különben maga is legjobban kardoskodott amellett, hogy az első díjat *Horvay* kapja.

Ráthonyi Ákos házassága.

A dús gazdag özvegy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 10.

Érdekes házasságról beszéltek hetek óta művészi körökben. A hírlélek középpontjában *Ráthonyi Ákos*, a jeles színművész állott, aki tudvalegleg néhány hét előtt váratlanul bucsut mondott a színpadi életnek. Előbbben sokan azt hitték, hogy *Ráthonyi* meglepetésszerű elhatározása inkább pillanatnyi szeszély vagy sértődés következtében, ami a nagyközönség kedvenc férfi-színészénél is előfordulhat, főként, amikor azokat elsősorban az asszonyok kedvelik. A népszerű és dallás *Ráthonyi Ákos* bucsuja a színpadtól sok szóbeszédre és asszonyi traccsra is adott alkalmat és találgatták a válás okát.

*Ráthonyi Ákos*ról, amint levelét *Beöthy Lászlónak* megírta, az a hír jött ugyanis, hogy hazamegy ugocsamegyei birtokára s mint a megye tb. fűszolgabírája — gazdálkodni fog a családi tuskulumon. Ennyit már meg is írtak a lapok, ami természetesen az ideális és költői elhatározás színével bírván, csak fűszerezte azt a legendakört, melyet a színpad előkelő táncostályeinek és aszurnálnak asszonyai és leányai szőzgettek *Ráthonyi* körül. Bizonyos, hogy sok asszonyszív édes álma törött össze, amidőn meghallotta, hogy a színpadtól bucsuzó művész — nősülni készül.

Azt beszélték eleinte, hogy *Ráthonyi Ákos* azért válik meg a színpadtól, mert egy gazdag főrangú hölgy lett belé szerelmes, akivel a művész *Károlyi Mihály* gróf táncostályán ismerkedt meg. Állítólag oly melegen érdeklődött iránta egy *grófnéasszony*, hogy amidőn ezen az estélyen személyesen megismerte *Ráthonyit*, formaliter bevallotta neki érzéseit. Hogy történt, mint történt a *Károlyi* estélyen, nem tudjuk tovább, tény az, hogy egészen más menyasszonyt választott magának a *Vardaskeringő* dladalmas hőse, akinek tegnap esküdtök örök hűséget a budai anyakönyvvezető előtt.

Ráthonyi eszerint nem is „messzallanszt” költött, hanem egy teljesen fair házasságot. A felesége ismerősei és rokonai ugyan szintén „messzallanszt” emlegettek, de csak azért, mert olyan főfogást vallottak, mely ma már teljesen avult s amely hajdan sehogysem tudott megbatározni azzal, hogy a színész is ur és társasági a pozíciója is. *Ráthonyi* házastársa özvegy *Almási Istvánné*, született *Borbély* Erza, a rimamurányi sa gólarjánál vasmű részvénytársaság vezérigazgatójának, *Borbély Lajosnak* a leánya, előkelő és dús gazdag, fiatal özvegy, aki *Ráthonyi* művészetének régi tisztelője volt. A szerencsés véletlen még a múlt év őszén egy előkelő zsuron hozta össze a fiatal párt, akik minden akadály ellenére elhatározták, hogy egymáséi lesznek. Érdekes, hogy *Almási* nő szülei kezdetben nagyon ellenézték a házasságot és mindent elkövettek, hogy megelintítsák a házasság tervét. A fiatal asszony azonban hajthatatlan maradt s a gát csúszásokra ezt felelte:

— Miért ne lehetnék ura saját akaratomnak. Ugy cselekszem, amint én akarom.

*Almási Istvánné*nek ugyanis az utolsó időben több előkelő és gazdag kérője akad s a hozzátartozói szeretnék volna, ha olyan vagyonos férjet választ, mint amily vagyont a saját nagybirtoka képvisel. Azonban *Almási* nő bá or szavalt bátor tettel is igazolta. Állítólag csak néhány hét előtt két fúurat is kiosarazott, akik tehát rangosak és gazdagok is voltak. Azt mondják, hogy az egyik kikoszorúzott véglegéjyjelölt egy F... gróf, a másik pedig S... báró, akinek a fiatal asszony birtoka közelében van vagy ezer holdja.

E merész, de következetes eljárásával *Almási* nő lebetetlenné tett minden további akadékoskodást s mintán *Ráthonyi* is megtette, amit a felesége rokonai kívánhattak tőle, most már, ime, megvalósul ez a szerelmi nász.

Ez a magyarázata tehát, hogy *Ráthonyi Ákos* oly hirtelen megvált a színpadtól, amely neki annyi dicsőséget és babért teremtett.

Április 11.

★

Alighanem álmosan szürke idő fogja köszönteni holnap reggel *Bánffy Dezső* piros napját. Odakünn most utálatosnak a tél-tavaszi eső és nevés a reménység arra, hogy holnap verőfényes tavaszi nap üdvözölje áprilisnak tizenegyedikét. De ha elgondoljuk, hogy utóvégre is negyvennyolc márciusának tizenötödik napján is hasonló esős időben szavaltta el *Petőfi* a tizenkét pontot, akkor még sem olyan nagy baja koalícióra nézve, ha *Kossuth* Ferenc és *Apponyi* Albert sáros időben hajtatták a Mátyás templomba nemzeti misére.

Fekete díszben ünnepelni megy holnap a koalíció. Lehetséges, hogy a balpárt és egy két kuruckodó negyvennyolcas megint *Cinkotára* vonul az ünnepek elől, de *Kossuth* Ferenc bizonyára megünnepli majd ezt a nemrég kicsufolt és százszerosan tagadott nemzeti vagy inkább kormányparti ünnepet. Sőt az is lehetséges, hogy a császárkabátra még a *Lipót*-rendet is ráaggatja *Kossuth*. Bécsben mindenestre jó néven vennék ezt tőle, idehaza meg senkisésem csodálkoznék már rajta.

Kinek is jut most már eszébe az, hogy tulajdonképpen március tizenötödikét és október hatodikát illetné meg az a piros festék, melyet *Bánffy Dezső* nagy igyekezettel rakott április tizenegyre. Igaz, hogy még nemrég nagyon kapargatták ezt a festéket a negyvennyolcasok, de ma már legfeljebb *Nagy Györgynek* jut eszébe hozzányulni. Egyik minapi képviselőházi ülésen hozzá is nyult, de indítványa, melylyel az áprilisi és a márciusi dátum között egy kis cserét kívánt a törvényhozástól, tudja isten, hol hever. Az elnök nem nagyon siet azt napirendre tűzni, a függetlenségi pedig egyáltalán nem igyekezik megszavazni.

A holnapi hivatalos nemzeti ünnepen tehát függetlenségi miniszterek mennek el dísz-istentiszteletre. Ez utóvégre is nem volna valami nagy csufság. Hiszen a törvényeket nemcsak *Barkóczy*nak, de a koalíciónak is tisztelni kell. Csak ne kísértene mindig az a múlt, amikor lakájünnepnek keresztelték el azt, amit most megünnepelnek, sőt az ünneprontók ellen védelmükbe vesznek. És legalább valami kis reménység volna arra, hogy a kedves *Kossuth* kieszközli majd odafönn a Burgban azt, aminek megakadályozója az immár eltemetett kamazilla volt. De a múltat nem lehet olyan könnyen elfeledni, a jövő pedig nagyon szomorúan, nagyon lemondóan veti előre sárga-fekete árnyékát.

A nap furcsaságai.

★

(Mi van a cylinderben?) Különös durva módon mutatta ki a német beszéd iránti ellenszenvét *Tóth Vilmos* szegedi kárpitos, aki arról is híres, hogy nem szereti a papokat s egyszer már inzultált minden ok nélkül egy előkelő egyházi férfit. Vasárnap este Szegedre érkezett *Fieber Alfréd*, a mezőhegyesi cukorgyár üzletvezetője, hogy az éjféli utáni gyorsvonattal Bécsbe utazzék menyasszonyához. Azt az időt, ami a vonat indulásáig eltelik, a restaurációban töltötte borozgatva. Később leült az asztalához egy kereskedelmi utazó is, hamarosan összehajmerkedtek s *Fieber*, a boldog vőlegények közlekedésével kezdett diskurálni — németül. A német szó felbószította *Tóth Vilmos* kárpitost, aki az asztal közelében ült s elhatározta, hogy boszut áll, amiért Szegeden nem magyarul beszélnek. Mikor látta, hogy a két ember mélyen elmerült a disturrusba, óvatosan leemelte a fogasról *Fieber* cylinderét, a köpenye alá rejtette és eltűnt vele. Később visszakerült, elhelyezte a kalapot a folyosó peremére, azzal eltávozott. A két német éjféli utáni két óráig még eldiskurálgatott, mikor is beszálláshoz esőngtetett a kalauz. *Fieber* keresni kezdte a kalapját, amire hamar ráakadt: ott volt a perron elején. Maga a perron üres volt, üres lett immár az étterem, üresek a várótermek — csak a cylinder volt tele. Csordás rendőrsparancsnok aztán a nyomozáshoz kiküldött szűkebbkörű rendőri bizottsággal megállapította, hogy ezt a cylindert ma nem lehet használni. Sőt kiűritése után se. A rendőrök persze majd megpukkadtak a méregtől, hogy mi mindenbe kénytelenek terhes szolgáltatuk során beavatkozni. *Fieber* végtére is a pincérektől kért kalapot, úgy utazott el. A tettest hamarosan elfogták *Tóth Lajos* személyében, egy percig sem tagadott. Magyarázatul azt hozta föl, hogy boszantotta a német szó.

★

(Az mivelt francia.) Tegnap éjfélét tragikomikus eset történt Nagyváradon az egyik Bémer-téri kávéházban. Két alaposan beborozott alak pikkolót rendelt ékes francia nyelven a pincérnél, majd hangosan kritizálni kezdték a kávéházban mulató magyarokat.

— Nekem minden magyar ilyen fiatal! — mondta a nyurga, hadonászó alak, akiről később kitudt, hogy csak adja az mivelt franciát és bankot, mert különben cseh ifju ó és állat kötőméseken utazik egy prágai preparatórium nevében szép Magyarhonban. A hangos felette és barátságtalan idegenek később nagyon gyalázó kifejezésekkel illeték a csendesen borozgató és pikkoló magyarokat:

Hunds magyar! — kiáltotta a nyurga alak rekedten. — Francia pezsgőt ide, van itt pénz, mint a szemét! — mond a nyurga és alaposan berugott ifju.

— Aki szidja a magyart, annak itt nincs helye! — mondja a kávé és felszólította az idegeneket, hogy rögtön távozzanak a helyiségből.

A nyurga ifju a szives kitessekelésre revolverhez nyult, a pincérek azonban hamarosan lefűlelték a duhaj legényt.

— Ki innen! Ki vele! — zúgta a kávéház s még a kasszatündér is kilépett a konyagos üvegek közül, hogy a megbántott magyaroknak védelmére keljen.

Öt, hat markos pincér megfogta a hadonászó idegeneket s kituszkolák őket az ajtón. Az isten szabad ege alatt aztán nem tudni mi történt. A komflis lovak befelé mosolyogtak, a kocsisok elszédtek a Bémer-téren, ők nem láttak semmit. De valószínű, hogy a mivelt idegenek sem fognak otthon eldicsekedni avval, amit itt kaptak. Az eső különben is úgy zuhogott, hogy nem tudni, a kövér cseppek paskolták e az aszfaltot, vagy a pofok muzsikáltak oly szépen.

★

(A direktor ur szerződlet.) Biharmegye közsegeit hetek óta veszedelmes kalandor járja be, aki valami nagyarányú lélekkufár baudának a megbizottja. A borotvált arcu idegen melegen zengő baritonjával a falusi fiatal leányokat állítólagos külföldi színházhoz csábítja, ahol egy magyar tárgyú darabban kell szerepelniök. mint hamisítatlan igaz falusi népnek. A lányoknak ezért busás szerződéseket ígér s hazug ígéretekkel már több szerencsétlen teremést elcsábított a rejtélyes leánykereskedő, aki megfordult Berettyóújfalun, Margitta és Derecske vidékén. A múlt napokban Mezőpeterden járt, ahonnan két leánnyal tűnt el. *Bereczki Ersei* és *Tokai Margit* fiatal leányok szülei jelentették a csend őrségnek, hogy a leányuk valami színészszel megszökött. A csendőrök nyomozására több felől érkezett feljelentés, hogy a rejtélyes szélhámos már több mint husz lányt szöktetett meg Biharmegyéből hasonló módon.

Szelléné újabb bűnpöre.

A beszakadt üvegpadrás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

A közeli napokban érdekes tárgyalás lesz az aradi büntető törvényszék előtt. A pör egyik szereplője a híres *Szelle József* dr. ügyvéd felesége, akit a királyi ügyészség gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével vádolt meg. Szelléné ez újabb bűnpörében, amely alkalmasint hibáján kívül szakadt rá, már több ízben tartott tárgyalást a bíróság. A legközelebbi tárgyaláson azonban biztosan meghozzák az ítéletet.

A pör előzményei a következők:

Néhány hónappal ezelőtt Szelléné megismerkedett *Stahl Mátyás*, Illés-utca 35. számú házában lakó napszámos feleségével, akit arra kért, keresse föl őt gyakrabban a lakásán, majd ad neki munkát.

Stahiné el is ment a híres ügyvéd feleségéhez, aki mosási munkát adott az asszonynak. Estefelé felvitte Stahiné a tiszta ruhákat a padlásra kiterítgetni. A padlás széle egyszerre csak süppedni kezdett alatta és ő rémes sikoltás között lezuhant. A padlásnak az a része ugyanis üvegből volt s az szakadt be, az asszony pedig az épület legdizsokrtebb helyiségébe esett. Olyan szerencsétlenül bukkott le Stahiné, hogy összevissza őrte tagjait és eszméletlenül maradt a földön. Csak három óra múlva tért magához, amikor már otthon volt. Megtudta, hogy Szelléné nem hozatott orvost, hanem bérkocsin a cselédeivel szállíttatta haza. Az asszony olyan beteg lett, olyan sebeket kapott, hogy a férje kénytelen volt orvost hívatni. Amikor az orvos megtudta, hol és hogyan szerzte Stahiné a sebeit, följelentette Szellénét az ügyészségnek, amely gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt megindította ellene az eljárást. Az asszony ugyanis öt hétig súlyos betegen feküdt és azt hangoztatta, hogy a Szelléné gondatlanságának lett az áldozata, mert nem figyelmeztette arra, hogy a padlás ama részén veszélyes járni.

Már többször tárgyalták ezt az ügyet a törvényszéknél. Szelléné azzal védekezett, ő nem tudta, hogy veszélyes a padlás ama helyén járni. Stahiné viszont azt kívánja bizonyítani, hogy Szelléné tudta ezt, mert már máskor is volt ott hasonló szerencsétlenség. Legközelebb újabb tárgyalás lesz, amelyen tanukat hallgatnak ki és meghozzák az ítéletet.

TARKASÁGOK.

(*Faludy váltója.*) Az ifjusági folyóiratoknak, amit hivatalos nyelven váltónak hívnak, nagy barátja *Faludy Károly* az aradi színház komikus. Az életben ő rendkívül komoly fiú, mert az élet is tulságosan komoly vele szemben. Különösen minden hónap elsején érzi ennek a komolyságnak a súlyát. Ilyenkor tudniillik fizetési zavarokkal küzd minden bohém és a zavarokat váltókkal szokták megszüntetni. A napokban Faludy ismét a folyóirat rendszerhez folyamodott. A *Vardzskeringő* előadása alatt, amelyben ő tudvalévően főherceg-szerepet játszott, észrevette, hogy egy páholyban nagyon jól mulat az alakításán az egyik aradi pénztintézet igazgatója.

— No, ennek ugylátszik nagyon imponálok, mint főherceg. Holnap benyujtok hozzá egy váltót — gondolta Faludy.

Másnap csakugyan fölkereste az igazgatót olyan váltóval, amelyen ő, meg egy aradi kis magánhivatalnok szerepelt. A direktor savanyuan gusztálta a folyóiratot és annak dacára, hogy Faludy ismét főhercegi pózba vágta magát, az igazgató mégis kijelentette:

— Sajnálom, de nem fizethetem ki.

— Miért?

— Ha valami jobb nevet írat alá, akkor leszámítoljuk a váltóját.

Faludy arca erre felragyogott. Egyenesen *Lánczy Leó*hoz ment. Nem a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökéhez, hanem az aradi *Lánczy Leó*hoz, aki a színházi énekkarban van alkalmazva, aki készséggel aláírta a váltót. Másnap Faludy örömmel állított be a pénztintézet igazgatójához, aki nagy szemeket meresztett, amikor a váltón meglátta *Lánczy Leó* nevet.

— Maga tegnap óta már Pesten volt?

— Nem voltam én.

— Hát akkor hogy irathatta alá a váltót *Lánczy Leó*val.

— Aradon.

— Tudtommal ő nem volt tegnap Araden.

— Dehogyan nem. A primercet énekelte a Vigözvegyben.

— Melyik *Lánczy*ról beszél ön?

— *Lánczy Leó*ról, az aradi szintársulat derék tagjáról. A direktor ur tegnap azt mondta, hogy valami jó nevet irassak alá a váltómra. Azért irattam oda *Lánczy*t.

Az igazgató ezen jót nevetett és a váltót — nem számította le.

(*Olyat nem gyártanak.*) Ez józú a történet is az aradmegyei költő-alispán darabjának előadása alkalmával játszódtott le Budapesten. Tudvalevő, hogy a népszerű alispánnak igen sok tisztelője utazott fel Budapestre a bemutatóra. Az aradi urak a napot különféle bevásárlásra használták fel.

Egy társaság, köztük *Zubor Andor* városi aljegyző a Haris-bazárba tért be. A *Schöberl-féle* ágykereskedésnél a bonmotjáról ismeretes aljegyző így szól az üzletajtóban álló üzletvezetőhöz:

— Mondja csak kérem mi ez?

— Ez kérem egy nélkülözhetetlen házibutor. Nappal szék, éjjel ágy. Tessék megvenni.

— Megvenném — mondja *Zubor*, de nekem olyan kellene, ami nappal ágy, éjjel szék.

— Sajnálom uram — feleli az üzletvezető — de olyat még nem gyártunk.

(*Azért mégis megnézi.*) A budapesti ember szombat este elmegy hazulról. Leginkább színházba jár. Hogy melyikbe s milyen darabba megy el az neki mellékes. Csak szorakozzék szombat este. Hogy ez a pesti ember lélektana, az bebizonyosodott *Dálnoki-Nagy Lajos* darabjának premierjén.

Az előadás előtt egy elegáns hölgy jelenik meg a pénztárnál s jegyet kér. Mielőtt lefizetné a jegyárát, így szól a pénztárosnőhöz:

— Mondja nagysád, ki írta a mai darabot?
— Ugy tudom, hogy egy aradi ispán.
— Pardon, — szelált meg a jegykérő háta mögött álló *Varjassy Lajos* polgármester — egy alispán.

— Köszönöm. — feleli a polgármester felé fordulva a szép asszony — de azért mégis megnézem.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: *Patachon*, bohózat. *Horti Sándor* bucsufelléptével. (A bérlet.)

* Szanatórium-estély Aradon. Aradváros közönségének élénk és fokozott érdeklődése előzi meg azt a nagyszabású, művészi magaslaton álló előadást, amelyet e hó 14 ikén a gyulai szanatóriumban ápolt tüdőbetegek javára rendeznek az aradi színházban. Az estélynek több érdekessége lesz. Az első érdekessége *Várady Antal*nak felolvasása lesz. A kiváló, országos-hírű költő egyik legújabb költeményét fogja elszavalni a jótékonycélra rendezett estélyen. Az est koronája egy bájos, fiatal énekművésznőnek, *Náday Ilonkának* előadása lesz. *Náday Ilonka Fráter Lóránt* és *Dienzl Oszkár* egy egy postikus dalát adja elő, amelyekkel budapesti hangversenye alkalmával is osztatlan sikert aratott. Ezenkívül még *Székácsnak* Rádgondoltam című szerenádját fogja elénekelni. A bájos meséjű szerenád az aradi estélyre íródott és innen fog elindulni diadalmas útjára. Az estélyi kimagasló része a színelőadás lesz. *Herczeg Ferencnek* egyik leghatásosabb színpadi alkotását, a *Dolovai* nábob leányát fogják eljátszani két fővárosi vendéggel. A darabban vendégként fellép *Odry Árpád*, a budapesti Nemzeti Színház nagytehetségű fiatal művésze, aki ezúttal játsza először *Tarján Gidát*. A másik vendég *Náday Béla*, a budapesti Nemzeti Színház rokonszenves művésze, aki egyik legjobb alakítását, *Billitzky* herceget mutatja be az aradi publikumnak. Az előadáson jelen lesz a színmű országos hírű szerzője, *Herczeg Ferenc* is. A jótékony célra való tekintetből az előadásra a helyáratat 50 százalékkal emelik. A szegénysorsu tüdőbetegek támogatására felülfizetési íveket is kibocsátott a rendezőség. A legcsekélyebb felülfizetéseket is szívesen veszi a rendezőség. Felülfizetéseket elfogad az Aradi Közlöny szerkesztősége és kiadóhivatala, az Arad és Vidéke szerkesztősége, a Függetlenség szerkesztősége, a színházi pénztár és *Gonda László* színházi pénztáros. A felülfizetéseket hírlapilag nyugtázzák. Jegyek az előadásra már e hó 13 ikén reggel válthatók a színházi pénztárnál.

* *Horti Sándor* bucsuja. Holnap bucsuzik el az aradi közönségtől *Horti Sándor*, aki virágvasárnapról kezdve a kolozsvári Nemzeti Színházhoz szerződött. *Horti* bucsufellépése a *Patachon* című pompás francia bohózatban lesz, amelynek egyik legjobb szerepét játsza. A kacagtató bohózatban a főszerepeket *Szendrey, H. Harmath Józsa, H. Körössy Juci, Szilágyi Berta, Benkóné, Várnay* és *Delli* játszák.

* Újabb festmények. A mai napon a *Weiss és Klein* cég műkereskedésébe négy híres festmény érkezett, amelyek mindegyikét nemcsak magának a művésznek neve, hanem az a körülmény is nagyban emeli, hogy alkotójuk nemrég elhalt azon festőművészek közül valók, akik a magyar festészet történetében a közel múlt kornak és iránynak hatalmas mesterei. *Mészöly Géza, Telepy Károly, Ligeti Antal* és *Brocsky Sándor* az alkotója ennek a négy tájképnek, melyeknél szebb, művészibb vagy nagyobb műértékkel bíró kép a nevezett művészekről Aradon még eddig nincs. A négy

képre ma már oly komoly ajánlatot tettek, hogy bizony bízzuk, hogy Arad legszebb kép-gyűjteményeinek valóban büszkeséggel lesznek.

* Pekár Gyula az Urániában. Hétfőn délután érkezik Aradra Pekár Gyula, az illusztris író, hogy két estén át gyönyörködtesse nagy művészetével megírt darabjainak felolvasásával az aradi közönséget. Ezekre az előadásokra már szombaton lehet megváltani a jegyeket Kerpel Izsó könyvkereskedésében. Az Uránia kizárólag számozott jegyeket ad ki ezekre az előadásokra és a jegyek csakis a megváltott helyre érvényesek.

* Az Uránia műsorának minden egyes száma a közönség legnagyobb tetszésével találkozott. A humoros számokon szívből kacag a közönség, a komoly és tanulságos képek lebilincselő érdekességgel egészítik ki a pazar műsort. A közönség állandó és nagy érdeklődése a legdicserőbb bizonyítéka az Uránia kitűnő műsorának.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz a színházban. Délután mérsékelt helyekkel Strausz diadalmas operettje, a Varázskerítő kerül színre. Este Szilgetyi Ede híres népszínművét, a Csikós-t játsszák. A vasárnap esti előadásnak különös érdekessége az lesz, hogy ekkor búcsúzik az aradi közönségtől Szathmáry Árpád, a színház népszerű és kedvelt komikus, aki aradi szereplése alatt egészséges humorával sok kellemes percet szerzett a publikumnak. A népszínműben a főszerepeket Zalay Margit, Szilágyi Berta, Benkőné, Hunyady, Delli, Várnay és Faludy játsszák.

A kitagadott grófkisasszony.

Pongrácz Henriette küzdelmei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

Ismeretesek a szegény Pongrácz Henriette grófkisasszony ama küzdelmei, amelyeket a szüleivel folytat, mert követte szíve sugallatát és felesége lett egy parasztlánygyermeknek.

Ennek a küzdelmes harcnak most új fejezete kezdődött, amint azt Trencsénből jelentik.

Pongrácz Ede gróf, Pongrácz Henriette grófnő édesatyja nemrégiben meghalt. A grófnő, mint ismeretes, meghasonlott szüleivel, mert nélkül ment egy Ondrási János nevű parasztlánygyermekhez. Esért a család kitagadta. A büszke főúr és neje hallani sem akartak többé a grófnőről, aki oly mélyen megsértette a szent családi tradíciókat és oly nagy szégyent hozott az előkelő körök tagjaira.

Az apa azonban halálos ágyán látni kívánta leányát és ki akart békülni vele. Henriette grófnő szívesen jött volna, de anyja haragjától rettegve nem kereste fel a haldokló gróft és a temetésen sem vett részt.

Tegnapelőtt folyt le a vágrévifalusi grófi kastélyban az elhunyt főúr hagyatékának tárgyalása, a melyen Henriette grófkisasszony gondnokának, Lengyel Zoltánnak helyettese, Kérészy Árpád dr. is részt vett. Amikor a leltározásra került volna a sor, kellemetlen incidens történt.

Az özvegy grófnő tiltakozott az ellen, hogy a leltározásnál leányának gondnoka is jelen legyen és erőszakkal megakadályozta a leltározást. A gondnok erre törvényes jogával élve, a közeli Trencsénből karhatalmat kért. Csakhamar megérkeztek a csendőrök, akiknek jelenlétében azután zavartalanul nyert befejezést a leltározás.

Az elhunyt gróf végrendeletében a megszallás miatt kitagadta leányát. Az örökös-

dési törvény értelmében azonban a grófnőt a hagyatékából a köteles rész megilleti és ezért Lengyel Zoltán dr. perrel támadja meg a végrendeletet.

Piroska színésznő lesz.

Egy fiatal leány züllése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 10.

Biharvámegye árvaszékéhez tegnap érdekes levelet intézett Perl Géza dr. fővárosi ügyvéd. A levél arra kéri az árvaszéket, hogy nyomoztassa ki a rendőrség útján: vajjon Nagyváradon tartózkodik-e Bólya Piroska, az ügyvéd nevelt leánya, aki több hónappal ezelőtt elszökött a szülői háztól. És, ha itt tartózkodik, — sürgős intézkedést kér az ügyvéd az árvaszéktől, hogy a leányt minél előbb szállítsák vissza a szülői házhoz Budapestre. A levél azután részletesen elmondja a leány kalandos történetét, amely telistele van érdekes részletekkel, saines epizódokkal.

Bólya Piroska előkelő erdélyi, maresvásárhelyi családból származik. Édesapja Bólya János főldbirtokos volt, gazdag ember; egyetlen leányának: Piroskának előkelő, uril nevelést adott. Szerencsétlen körülmények folytán a leány szülei elhaltak, félig meddig tönkre mentek. Az apa végrendelete folytán az akkor tizenhárom éves Piroska Budapestre került, nagybátyjához: dr. Perl Gézához, aki az apai vagyont is kezeli. Felesleges mondani, hogy az ügyvéd szintén ugyanabban az uril nevelésben részesítette a leányt, mint amilyenben a szülői háznál részesült.

Ugy látszik azonban a leányra nagyon rossz hatással volt a budapesti levegő. Tizenöt éves korában kijelentette, hogy csakis színésznő lesz. Semmi más. Gondolni se akar arra, hogy férjhez adják. Eleinte természetesen nem vették komolyan a leány szavát, később azonban veszedelmes módon kezdte jelét adni a színészet iránt való szeretetének.

Megszökött ugyanis és napokig elkócsált a fővárosban. Több színházban jelentkezett, de a nagyon fiatal leányt nem vették fel sehol. A rendőrség segítségével a nevelőapa mindannyiszor visszavitette a leányt. Pár hónappal ezelőtt a leány, aki most tizenhat éves, elszökött Budapestről. Négyezer korona értékű ékszerét zálogba csapta és elment Erdélybe. Hiába kutatott utána az ügyvéd, nem talált rá. A nyomok egyik városból a másikba vezettek. Így jutott az ügyvédnek tudomására az, hogy a leány Nagyváradon tartózkodik, nem mint színésznő, hanem mint kasszatündér az egyik vendéglőben. Valószínű, a leány nem annyira a művészetet szerette, mint inkább a könnyű életet és minthogy sehose tudtak felfedezni benne színésznői talentumot — elkeveredett és könnyelműen rálépett a lejtőre. A szép, szőke kis lány így lett nagyváradai kasszatündér.

A levél vétele után nyomban értesítette a biharmegyei árvaszék a rendőrséget, amely széleskörű nyomozást indított a leány után. Sikertült is Bólya Piroska nyomára jutni. A kávéházban más néven: „Micike” néven szerepelt.

A leány a rendőrség emberei láttára megijedt, sirva fakadt és hallani se akart arról, hogy visszamenjen Budapestre. A tiltakozást természetesen nem vették figyelembe és a leányt visszaszállították Budapestre. Érdekes, hogy tegnap délután megérkezett Nagyváradra a leány másik nagybátyja, Bólya Sándor. Ő kalauzolta fel az érdekes leányt Budapestre.

A tavaszi Arad.

*
Korzó-mozi.

Holnap délután Aradon talán néhány száz titkos randevut adnak át a halhatatlanságnak. Holnap — persze csak ha napsütéses idő lesz — az aradi Uránia színház kérésére a budapesti Apolló című mozi színház fényképfővételket csinál az aradi korzóról, hogy megörökítse a marospartii Páris ugynevezett mozgó társadalmát.

Azért hát óva intjük a szerelemeseket, órizkedjenek holnap a korzón olyan dolgokra bocsátkozni, amelyekből esetleg kellemetlenségek származhatnak, ha az indiskrét mozi napfényre, azazhogy vászonra hozza azokat. A forró szívű bakfis helyesen teszi, ha holnap nem vált titkos tekinteteket drága ideáljával, a szekundába Vonált Pistával, vagy a versfaragás miatt sokszor megbüntetett Jozsival, mert az ördögös mozi a legtitkosabb tekinteteket is kifürkészi és megörökíti. Azok a szerelemes asszonyságok, akik szívük bálványának a korzón édes találkákat jelző kicsi leveleket szoktak diszkrétan kezükbe csusztatni, szintén órizkedjenek holnap az efféle apró gyönyöröktől, mert a mozi masina esetleg családi tragédiákat, válópöröket és hasonló kiseddel kellemetlenségeket idézhet elő. A haragos urak, akik a velük szembe jövő ellenségüket villámzó tekintettel szokták lesújtani, most vágnak barátságos arcot. Hiazzen fényképező gép előtt lesznek, már pedig ott mindig az a jelszó, hogy „tessék barátságos arcot vágni!”

Bármennyire kívánatos volna is a képek sikere érdekében, hogy szép idő legyen, a férfianem azért mégis jobban örülne, ha lucskos, vizes volna holnap a korzó aszfaltja. Ugy-e sejtik már, miért? Mert akkor az izgatott „fölfogás” azt eredményezné, hogy a mozi állandóan műsoron tartaná a legszebb aradi hölgyek legeslegszébb bokaikat.

HIRÉK.

A méregkeverők.

Az élelmiszer hamisítók ellen már úgy látszik csak az irtó hadjárat használ. Elfogy az ember türelme, mikor napról napra rettegve kell a drága pénzen megvásárolt feltétlenül szükséges élelmiszert elfogyasztania, amely meg van fertőzve, meg van hamisítva és oly módon van preparálva, hogy direkt, de lassan öljön. Gyilkossági vagy rablási kísérletért fogházba küldi a törvényszék a szerencsétlen hűnőst, aki talán első felindulásában, vagy nyomorától üelve nyújtotta ki kezét embertársa életé és vagyona után. Azt, aki jogtalan üzleti haszonból az ember gyomrát, életműködésének, munkakedvének ezt a rezervoárját teszi tönkre előre kiszámított cudar kutyvasztással, azt a kihágási bíró elé utalja a törvény, az elé a bíró elé, a kinek a kezét már jó előre megkötötte, hogy csak a bűnösök bűnöse felé sujtson, de nagyon agyon ne lapítsa.

Csak a minap adtunk hírt, hogy három ártatlan faustl asszonyság az ótetmetőnél megállott naponta a tejes kocsi-val s ott mindenki szemé láttára, perfidül vizezte a tejet. Rájuk bizonyították a gázságot, bíró elé kerültek, s mi lett az eredmény? Semmi! Néhány korona pénzbüntetés s ma ismét tizenegy rendbeli tejjamisítás. Szakasztott olyan módon, ahogy a fenn tisztelt dámák lgyekettek

blizosan és hatással felrobbanó aknákat elhelyezni az aradi csecsemők és gyermekek ellen, ugyanilyen arcátlan szemérmelenséggel folytatták méltó kartársaik pokoli művüket. Ismét csupa falusi madonna, aki földig hajolva és alázatos kezét csókolom nagysága kíséretében állít be a lakásba, hogy oda becipelje a toksáint, gyermekek napjait megrövidítő, szülők éjjelét pokoli szenvedésekké változtató bacillus telepet. Ezek a bájrők szintén az ótámasznál tartottak stációt. Ugylátszik ott a kutakban tej folyik s azért nevezik hazánkat, melynek teje is vizzé válik, tejjel folyó Kanánnak.

A jó kemény aradi víz előkerült a természet által dusan felszerelt vegyi állomásról s a tenyeres-talpas nénék, anélkül, hogy valaha *Thán* Károly, vagy *Hosvai* professzorok lábainál üttek volna, sőt még csak a felső leányiskolában sem tanulták a vegyítést, olyan higitott tejet fabrikáltak néhány pillanat alatt, hogy még a macska is fefordult volna tőle. Ma tetten érték őket. A tisztí orvos megvizsgálta a tejet s csak annyit tartott meg belőle, amennyi felküld Budapestre a vegyvizsgálati állomásra. Megkezdődik a körforgás. Ott megfogják állapítani, hogy a tej még a fővárosi hamis tejet gyártó vegyészeket is megszégyenítően van vizezve. Hiteles pecsét alatt kiadják róla a bizonyítványt, hogy ártalmatlan gyermeknek, felnőttek egyaránt.

A kihágási bíró megfogja őket büntetni néhány koronára. A multkor három tejárust esptek el, ma tizenegyet, holnap huszontöt s ha a rendűrség kellő erővel lát munkához, hihetetlen arányban döntögeti a tejet a csatornába. Ez az eljárás el nem retenti a falu jámbor népét a tejhamisítástól. Legfeljebb, hivatkozással arra, hogy kevés az eső, drága a legelő, felemlik majd a tej árát. A városnak azonban ezt ölbe tett kezekkel néznie nem szabad. Ismét sürgetjük az országos akciónak megindítását. Arad kezdje meg. Irjon fel a törvényhozáshoz, hogy sürgősen hozzon törvényt, szigorúan sújtó törvényt, az emberi gonoszág legfőrtémesebb fajja, az *életmi szer hamisítás ellen*. Minden törvényhatóság csatlakozni fog ehhez az akcióhoz.

— A nagyheti szertartás sorrendje az aradi róm. kath. plebania templomban: Április 12. Virágvasárnap: D. e. fel 10 órakor pálmászentelés, kórmenet, a szentmise alatt „Passio”, Jézus szenvedéseinek története énekeltek. — Április 15. Nagyszombat: d. e. 8 órakor Jeremiás próféta siralmi énekeltek. — Április 16. Nagycsütörtökön: d. e. 9 órakor ünnepélyes szentmise, közben a harangok elhallgatnak, mise végével az oltárok megfosztatnak ékességeiktől, d. e. 8 órakor Jeremiás próféta siralmi, mint előző napon. — Április 17. Nagypénteken: d. e. 9 órakor előszentelt mise, közben „Passio”, mise végével magyar szent beszéd, tartja Kovács Bernardin hitoktató, d. e. 8 órakor Jeremiás próféta siralmi és imája, utána magyar szent beszéd, tartja Kubicza Imre Győző hitoktató. — Április 18. Nagyszombaton: d. e. 8 órakor tűzszentelés, szent mise, mely alatt megszólalnak a harangok, d. e. 6 órakor a fentemlélt ünnepély szertartása.

— A fiumei kormányzó nem mond le Megírunk ma, hogy a fiumei kormányzó állhatag lemondott állásáról. *Nákó* Sándor gróf, aki tegnap Budapestre érkezett, azt mondja, hogy: *szo sincs róla*. A kormányzó nyilatkozata így szól:

— Nagy meglepetéssel olvastam a lemondásról szóló hírt. Kereken kijelenthetem, hogy eszem ágában sincs lemondani s az is meglep, hogy akad valaki Fiumében, aki perczig is komolyan veszi. Ezzel is az történt, mint eddig minden év márciusában: a feleségem s a gyermekeim hosszabb tartózkodásra Nagyszentmiklóstra utaztak s természetesen, a háztartás egy részét magukkal vitték. É s most is napig voltam Nagyszentmiklóson, ahol betegen feküdtem. Főlépülésem után nyomban visszautaztam Fiuméba s megtartottam a rendes kormányzói tanácsülést. Csakugyan meglátogattam a fiumei polgármestert és Zanolai képviselőt, de ezek nem voltak bucsu-vizitek, hanem barátságosan elbeszélgettünk. Mondhatom, hogy nem akarok lemondani. Sőt sohasem akartam kevésbé, mint most, mert soha ekkora egyetértés és béke hangulat még nem volt Fiumében. Tiszta örömmel és nagy ambícióval azon leszek, hogy ezt a kedvező helyzetet meg inkább megerősítem.

Bizonyos tehát, hogy *Nákó* Sándor gróf — mint ő maga mondja — nem akar lemondani.

— A szájkosár Bécsben. Bécsből jelentik: Ma este egyik belvárosi vendéglő „Bürgerstube”-jában nagy társaság volt együtt; csupa osztrák és közös tisztviselők, katonák és néhány bécsi Gemeinderat. A társaság egyik tagja, kihez közjogi vonatkozásban legalább is a kvóta arányában jussunk van — mikor híre érkezett, hogy a magyar képviselőház végzett a házszabályrivalóval — azt mondta:

— Die Kossuth Hunde apporieren gut; genau so wie die übrigen Hunde. Sie bringen sich ihren Maulkorb selbst.

Magyarul:

A Kossuth-kutyák jól apportíroznak; szakasztott úgy, mint a többi kutya. Maguk hozták el a szájkosarukat. Ugy-e erről nem kell eikket írni. És világos beszéd.

— Az aradi iparosok szervezkedése. Megemlékeztünk már arról a szeleskörű, Arad ipari és kereskedelmi világát egyaránt érintő mozgalomról, amely az aradi munkaadónak közös szervezetbe tömörítésére irányul. Ez a mozgalom, amely rohamosan hódította híveit Arad iparosait és kereskedőit, szinte nihetetlenül rövid idő alatt teljes eredményre vezetett. Vasárnapiól kezdve két erős munkaadó szervezet áll az eddig is szép sikereit működő Aradi Építőiparosok Szövetsége mellé, hogy a békés termelés biztosításának alapját megvevő s hogy élénk részt vegyen minden olyan gazdasági mozgalomban, amely a kereskedők és iparosok érdekeit érintik. Vasárnap délután három órakor alakult meg az aradi Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében az élelmezési szakma munkaadóinak szövetsége is. Mindkét szövetség egyforma feladatra vállalkozott: a munkaviszonyok egészséges mederbe való terelése. A szervezés körül a kereskedelmi és iparkamara alelnöke, *Reinhart* Gyula végzett nagy munkát, amelyben erős részt vett *Reisinger* Sándor iparistületi alelnök és az Aradi Építőiparosok Szövetsége is. Most az egész országban lázasan folyik a szervezkedés és az agitáció. Az eddig megalakult országos munkaadószövetségek most alakítják meg központjukat, amelynek elnöke a magyar pénzügyvilág legnagyobb kapacitása, *Kornfeld* Zsigmond lesz. Mar ez a név is garancia arra, hogy a munkaadók országos szervezettsége csak hónapok, sőt hetek kérdése, mert a tömörülésre irányuló mozgalom háta mögött az ország legnagyobb iparvállalataival rendelkező páncsoport áll.

— Helyőrség változás. Tudvalevő, hogy az aradi 38-k gyalogosoknak eddig Fehértemplomban állomásozott 21k zászlóalja e hó 6-án

vonult be új otthonába, Temesvárosba. A zászlóalj 5 én reggel hagyta el Fehértemplom városát. Dubovácon meghálva, 6-án reggel 5 órakor utrakelt s a deliblati homokpusztán áthaladva, d. e. 11 órakor Kubinba érkezett.

— Bucsú Bohémiától. Ha Fedák Zsuzsa elbucsuzik, vagy el akar bucsuzni, vagy talán el fog bucsuzni a világot jelentő deszkáktól, heteken keresztül másról se beszélnek szürokon, kaszinókban, kávéházakban, mint Zsuzsa távozásáról. Ha pedig csak egy vidéki színész az, aki otthagyja Tórátiát, bucsuzása a teljes részvétlenségbe fullad. Pedig a vidéki közönség igen sokszor több, sokkalta több kellemes órát közzöhet egy-egy józú vidéki színésznek, mint a nagyhirű budapesti primadonnáknak. Ezen az igazságtalanságon akarunk most valamiképp korrigálni, mikor megemlékezünk a vidéki színészet egyik nem igen nagyhirű, de az aradi közönség, különösen az aradi habituék előtt jól ismert és nagyon kedvelt tagjának távozásáról. A vidék egyik legkitűnőbb humoros komikusa, *Czakó* Vilmos az, aki most bucsút mond a színpadnak. Nyolc-kilenc éve, hogy elment Aradról, ahol nemcsak a színpadon, hanem a társas életben is mint a legkedvesebb bohém ismerték. Sok vig kalandnak, ártatlan heccelődésnek volt szerzője vagy középpontja. Legutóbb évek óta *Balla* Kálmán színtársulatának volt titkára, most pedig elhatározta, hogy elhagyja a rögzött színészi pályát és a nyugodtabb polgári életbe vonul vissza. Egy előkelő külföldi biztosító intézetnek lett possonymegyei és nyitramegyei felügyelője. Ma elítogavott Aradra, ahol barátai, régi pajtásai megeg szeretettel fogadták és azt kívánták neki, hogy az új pályán mihamarább elérje a tőkepenzesi rangot.

— Ujtások a Baross parkban. Az áprilisi hóbotos idő dacára a szeob napokon sűrűn keresi fel a lakosság a parkokat. Azért tehát a tanács most szánta rá magát, hogy ott reformokat hajtson végre, amelyek majd jó ideig keilemetlenné teszik a Baross-parkban való tartózkodást. A parkbizottság ma tartott ülésén foglalkozott *Mihályi* József kioszkbériő kérényével. A kioszkbériő olyan változtatásokat akar eszközölni, melyek után a közönség szivesen keresi fel a kies helyet. Kéri, hogy a parkot övező sövény kerítés egy részét távolítsa el a város, mert az a Maros felé és a Hecum felé a kilátást akadályozza. Zenepavilion építésére akar engedélyt, továbbá azt javasolja, a Maros felé lépcsős lejáratot készítsen a város s végül, hogy engedélyt kapjon arra, hogy a kioszk körül tizméteres sávban székeket felállítsanak, melyekért tíz fillér használati díjat szednessen. A bizottság a kérelmet teljesítendőnek találta. Elhatározták továbbá egy új gyermekjátszóhely létesítését. Mint hogy a miniszter a kulurpalota helyeül a park egy részét jelölte ki, azért a sétányot a védgázig ki fogják bővíteni s ezt a részt gyermekjátszóhelyeül rendezik be száz méter hosszúságban és harminc méter szélességben.

— Vladimir mester afférje. Ma délelőit kellett volna folyó annak a párbajnak, amely Vladimir mester és egy aradi honvédhuszárszázados között támadt afférnek lett volna a következménye. A párbaj azonban *elmaradt*. Vladimir ugyanis beáta, hogy kissé ucheves volt és kijelentette, hogy nem akarta megsérteni a százados meg a társaságát. Ha azonban ők sértve érik magukat, akkor *bocsánatot kér*.

— Halálozás. Egy, Aradon is jól ismert tanfériu emu yárol értesíték bennünket Kolozsvárról: *Roboz* József áll. siketnéma intézei igazgató, a humanus intézetek volt orsz. szakfelügyelője és miniszteri biztos huncy el e hó

7 én déiben 12 órakor életének 45. évében, házasságának 18 ik évében. A megboldogult hált tetemelt e hó 9 én délelőtt 10 órakor szentelték be a kolozsvári Karolina-kápolnában és onnan az államvasuton Nagyváradra szállítása után az ottani állomásról délelőtt 10 órakor a családi sírtólba örök nyugalomra helyezik. Roboz másfél évtizeddel ezelőtt évekig volt Aradon és az akkor Aradon lakó *Mandowszky* Rikárd hírlapíróval való afférje révén sokáig emlegették a nevét.

— A szerb kongresszus birtokháborítási pöre. Karićáról jelentik: A szerb zárdai nyomdának a kongresszusi választmány elleni birtokháborítási pörében a nyomdának mai folytatólagos leltározásakor eljáró bíró kihirdette a mitrovicai királyi törvényszék, mint felebbviteli bíróság határozatát, amely az elsőfoku bíróság ítéletének megváltoztatásával a kongresszusi választmányt és annak tegjait a birtokháborítás vádjára alól fölment. Vád alá helyezi azonban a kongresszusi határozat fogantatásának keresztülvitelében formai tekintetben elkövetett birtokháborításért a nyomda új igazgatóját, valamint a választmány kiküldöttét, Miladinovics Zsarkó dr.-t és Radivojevics Jován dr.-t. A törvényszék ítélete a szerzetesek javára precedenst alkotott a most legfelsőbbben megerősített zárdai vagyon kezeléséről és felügyeletéről szóló kongresszusi határozat fogantatásának keresztülvitelében, mert az ítélet a szerzetesek javára követeli, hogy a kongresszusi választmány által indított fegyelmi eljárást megelőzőleg elsőbbsen a szerzetesek illetékes egyházi hatósága, vagyis a konzisztórium fegyelmi eljárása fogantatásosítsák.

— Horák Vilmos halála. Megírtuk, hogy Horák Vilmos aradi kőműves mester gyanus körülmények között meghalt. A rendőrségen azzal vádolták meg Horák Ferencet, az elhunyt építőmester fiát, hogy ő mérgezte meg az apját. A tegnapi boncolás azonban megállapította, hogy ez nem felel meg a valóságnak. A törvényszéki orvosok ma terjesztették be a vizsgálóbíróhoz szakértői véleményüket, amelyből kiderül, hogy Horák Vilmos halálát lappangó tüdőgyulladás okozta. Ezzel megszűnt a Horák Ferenc elleni vádaskodás minden alapja s a fiatal iparos teljesen tisztázva van a gyanu alól.

— Ismét tejhamisítás. A rendőrség ma ismét tejhamisításon ért rajta tizenegy falusi asszonyt. Moldován Odón rendőrhadnagy és Becht Arnold dr. tiszti orvos körülbelül 200 liter tejet koboztak el, amelyről bebizonyosodott, hogy vízzel van keverve, mert a tejrúsok az ó-tometónél a legszemérmetlenebb módon egész nyíltan vizezik a tejet. *Russán* Jakabné, mondorlaki, *Tatár* Györgyné csicséri, *Mákuszka* Kozsáré, küssentmiklósi, *Piroska* Katsim, pécskai, *Rácz* Mariska, szemlaki, *Muntyán* Janos, szemlaki, *Muntyán* Jánosné, *Hegyan* Tódorné, *Tomuczsa* Tódorné, *Mihuczsa* Mihályné, mikalakai és *Sevi* Jánosné, *Zentler* Mihályné, glogováci lakosok követték el a tejhamisítást. A tiszti orvos feljelentette őket a kihágási bíróságnál. A tejből minták küld fel a rendőrség az élelmiszer vizsgáló állomásnak Budapestre.

— Tömeges ebmarás egy kolostorban. *Déváról* jelentik: A Ferencrendi kolostorban egy veszett kutya tizenegy embert megharapott. A kutyát nagynehezen lelőtték, a veszedelmesen megmart embereket pedig, a budapesti Pasteur intézetbe szállították.

— A szabósztrájk. A szabómunkások sztrájkja ma elérte a kritikus pontot. Megszakadtak a tárgyalások a mai nappal a munkaadók és munkások között. Délután négy órakor jöttek össze a városházán az érdekeltek, hogy az áldatlan küzdelmet dűlőre vigyék. A munkaadók hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy munkásaikkal békés megegyezést kössenek. Ki-

jelentették, hogy a ma érvényben levő árszabály munkabéreit tíz százalékkal megjavítják. A munkások képviselői kijelentették, hogy nem engednek az általuk kijelölt munkadíjakból. Ez huszonöt százalékos béremelést jelentene s ezt a munkaadók el nem fogadták. Kijelentették, hogy a munkásokkal ezek után nem tárgyalnak.

— Botrányos jelenetek a Salacz parkban. Igy tavasz táján állandóan visszatérő panasza a parkok sétálóinak az, hogy foglalkozás nélküli egyének szemérmetlen viselkedésükkel a sétálóközönséget felháborítják és a sétahelyek kerülésére kényszerítik. Alig kezdődött meg a parkokban az élet, máris arról kell hírt adnunk, hogy a Salacz-parkban, különösen déltájban, durva és arcpirító viselkedésű naplopók ütötték fel a nyári lakásukat. A bokrok mögött fekszenek naphosszat. Ha sétáló nőt látnak közeledni, akkor majdnem mestelenül vetkőzve jelennek meg az utak peremén és szemtelen nevetéssel élvezik azt a zavart és bosszúságot, melyet viselkedésükkel keltenek. Felhívjuk ezekre az áli potokra a rendőrség figyelmét.

— Megszökött bankpénztáros. Prágából jelentik: Itteni bankkörökben nagy feltűnést kelt, hogy a prágai hitelbank pénztárosa, *Goldhut* Ferenc titokzatos körülmények között eltűnt. *Goldhut* már a múlt hétfő óta nem jelent meg hivatalában és lakásán sem mutatkozott. A pénztár kúcsalt előzőleg elküldte a banknak, amely azonnal vizsgálatot tartott és megállapította, hogy a pénztárban minden a legnagyobbról van. *Goldhut*ot, aki óriási összegeket kezelt, valószínűleg szerelmi kaland birta szökésre.

— Egy férj, akit az ablakon kidobnak. Lipcsetől jelentik: Tegnap este a Friedrich-strasse egyik háza előtt az utcai kövezeten egy negyvenhét éves embert találtak, akinek lába és keze el volt törve s azonkívül koponyatörést is szenvedett. A megsérült embert kórházba szállították, ahol előadta, hogy feleségének kedvese dobta le második emeleti lakásának ablakából. A rendőrök lakásán össze-visszahányva találták a butort, amiből azt kell következtetni, hogy nagy harc volt a két ember között.

— Összeütközött autók. Kellemetlen autók-összeütközés történt hétfőn Brassó közelében. Az egyik autómobilban előkelő erdélyi arisztokraták ültek, köztük *Szentkereszthy* István báró huszárfőhadnagy is. A karambol emberáldozatot nem követelt magának, csupán a soffőr sérült meg könnyebben. Hétfőn reggel Brassóból autómobil-kirándulásra indult egy főrangúkból álló előkelő társaság. A társaságban részt vettek: *Ursprung* Rudolf, *Mikes* Zsigmond gróf brassói főispán felesége, nővére és fiacskája. Velük volt még *Szentkereszthy* István báró huszárfőhadnagy is. Brassóból minden baj nélkül ért ki az autómobil, a göröngyös és keskeny út azonban rendkívül megnehezítette a haladást. *Kovács* István soffőr vezette a gépkocsit, amely a rossz út miatt csak 30 kilométeres sebességgel tudott haladni. Eközben hátulról egy hatalmas autómobil tartott a társaság gépkocsija felé. A száguldó gépkocsit ugylátszik nem tudták idejében megfékezni a vezetőket, mert az nekiszaladt a társaság kocsijának s azt egy fához röpitette. A karambol következtében a soffőr nagy ivben röpült ki a kocsiból, amely megrongálódott. A társaság tagjainak semmi bajuk nem történt. A száguldó autómobil az összeütközés után tovább robogott. Külföldiek ültek benne, akiket azonban ugylátszik nem izgatott a kaland. *Kovács* vállán és arcán sebesült meg súlyosan.

— Alkalmi vétel. 400 darab kert szék és 100 darab asztal — nyári vendéglő helyiségek esetleg kerthelyiségekbe alkalmas, — olcsó áron eladó. A butorkészítő iparosok szövetségénél *Atsól* Péter-utca 2. 1405

— Tartós gyógyszer. Fájdalmas csuznál, a derék-, testrészek és a forgó köszvényes bántalmainál a Moll-féle sóborszesszel való bedörzsölés sikerrel használható. Egy üveg ára kor. 1'90. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő jelenvényével és aláírásával.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör* aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

Időjóslás.

Az országos meteorológiai intézet jelentése.

1908. április 11-én.

Változóköny.

Hűvös.

Sok helyütt csapadék.

Husvét első napján

este fél 9 órakor lesz megtartva a Nyomdász Szakegyletnek a „Gutenberget” dalárda közreműködésével a városi díszteremben rendezendő táncmulatsága.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Sikkasztó pénztáros. Budapestről jelentik: A magyarországi vas- és fémmunkások központi szövetségének óbudai csoportjánál több éven át *Csillag* János kezelte a pénztárt. Ez év márciusában észrevették a központban, hogy *Csillag* János két hónapi elszámolással hátralékban van, mire *Weltner* Jenő, az ellenőrzőbizottság vezetője felszólította az elszámolás beterjesztésére. Amikor a pénztáros látta, hogy nincs menekülés, megszökött, de a csendőrség Garamberzencén elfogta. *Csillag* sikkasztás miatt került a vádlottak padjára. A budapesti büntetőtörvényszéken Bakonyi táblabíró elnöklete alatt megtartott tárgyaláson ötszáz korona el-sikkasztását belsmerete, a kihallgatott tanúk: *Teszársz* Károly, a szövetség elnöke és *Vanczák* Károly, a szövetség titkára azonban azt vallották, hogy a hiány meghaladja az ezer koronát. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével *Csillag* Jánost három hónapra fogházra ítélte.

§ Elítélt aradi lapszerkesztő. *Jova* N. János, az aradi Tribuna szerkesztőjét „A Vajda-ügy” című cikkéért hat havi államfogházra ítölték. *Szokolczay* Lajos dr., az aradi kir. ügyészség vezetője tegnapra idézte meg Jovát és tudatta vele, hogy büntetésének kitöltését junius elsején kell a szegedi államfogházban megkezdenie.

§ Elmaradt esküdtzéki tárgyalás. Az aradi esküdtbírósnak ma kellett volna tárgyalnia *Galbács* István bűnpörét, aki ellen az ügyészség szándékos emberölés és hatóság elleni erőszak miatt emelt vádat. A tárgyalást azonban nem tartották meg, mert a bíróság a bizonyítás kiegészítése céljából több tanu. megidézését rendelte el és a tárgyalást elhalasztotta.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A szeszankét.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, április 10.

A pénzügyminisztériumban ma folytatták a szeszipari ankétot *Wekerle* Sándor miniszterelnök elnöklésével. Igen heves felszólalások hangzottak el és éles összetűzésre került a sor a mezőgazdasági és ipari szeszgyárak testületének képviselői között. A tanácskozásról kiadott félhivatalos jelentés elhallgatja az ankétot történt konfliktust, amelyből csak annyi szivárgott ki, hogy *Hegedüs* Loránt a magyar gyáriparosok országos szövetsége nevében erőlyes hangon szólalt fel és konstataálta, hogy az ankétot iparellenes dramlatok érvényesülnek, amelyeket visszautasít.

Olcsó árak, nagy megtakarítás!

Angol öltöny és felöltő szövet újdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

A keményhangú kijelentésekre a mező gazdasági szeszgyáraknak ankétra meghívott egyik képviselője hasonló, éles modorban reflektált, mire Wekerle miniszterelnök jónak látta felszólalni. Megnyugtatta az ipari szeszgyárosokat, hogy az ipari szesziződék kontingensének leszállítását kompenzáció nélkül senki sem kívánja és az e feletti vitatkozás helyett ésszerűbbnek tartja, ha a szakkérdésekre térnének át. Azt a kérést intézi, az érdekeslethez, hogy egyrészt a mezőgazdasági szeszgyárak, másrészt az ipari szeszgyárak szűkebb körű bizottságot küldjenek ki, amely az itt felhozott eszméket újra megfontolja.

A miniszterelnök azután a szeméyeszedő felszólalásokra célozva így folytatta:

— Most pedig méltóztatnék szakszerűen nyilatkozni ezekről a dolgokról és a személyes reflexióktól tartózkodni. Kérem a felszólaló urakat, hogy lehetőleg röviden, tárgyilagosan adják elő az egyes pontokra nézve észrevételeiket.

Ezután még több kisebb jelentőségű felszólalás történt, mire a tanácskozás folytatását elhalasztották.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 10.

A hűvös, esős időjárás a gazdáknak nem tetszik, szerintük ezután meleg, napos idő kellene.

A vetések tova fejlődését az utóbbi idők beállta mellett látják biztosítva.

A gabonaüzlet irányzata meglehetősen ingadozó, mindamellett azt lehet mondani, hogy inkább lanyha.

Nem nagy hozatal volt a mai piacon. A lig 100 mm. buza és ugyanennyi tengeri került eladásra.

A mai piacon elkelt:
 Buza 10.10—10.20
 Tengeri 5.50—6.0
 Névleges jegyzés:
 Rozs 9.—9.10
 Zab 6.80—6.90
 Árpa 6.30—4.0

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 10.

Amerika egy féllel olcsóbb. Kávé forgalom. 5 fillérrel olcsóbb árak.

Az árak 50 kilónként, zárítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	10.95—0.96	10.90—10.91
Buza májusra	10.97—10.98	10.89—11.90
Buza októberre	9.39—9.40	9.40—9.41
Zab áprilisra	7.15—7.16	7.14—7.15
Rozs áprilisra	9.65—9.66	9.52—9.53
Tengeri májusra	6.28—6.29	6.30—6.31

Zárul a napnak

Osztrák hitelrészvény 635.75
 Magyar hitelrészvény 746.—

Holnap április 11 én a tőzsde zárva marad.

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Április 10. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilo ammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 126—128 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 130—132 fillérig.
 Szerbiai: Nehéz páronként 200 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
 Sertéslelétszám: Április hó 7. napján volt készlet 30 213 darab, április 8. napján főlhajtatott 202 darab, április 8. napján elszállított 265 darab, április 9. napjára maradt készletben 30,150 darab.
 A hizott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Április 10. —

Fehérkereszt-szálloda. Huszár Béla intéző Budapest. — Silberer Béla utazó Ménés. — Joóky János utazó Budapest. — Ruczán Károly ügynök Budapest. — Krausz Vilmos utazó Budapest. — Schramm Ede utazó Budapest. — Schön Gyula utazó Budapest. — Krammer József hivatalnok Budapest. — Berenyi Adolf utazó Budapest. — Mandl Zsigmond utazó Budapest. — Bolesch Ferenc utazó és neje Bécs. — Novák Sándor utazó Bécs. — Neskudiam József utazó Olmütz. — Walter J. utazó Bécs. — Fanta Gyula kereskedő Trieszt. — Schmitz F. A. utazó Düsseldorf. — Schwartz Rezső kereskedő Grác. — Weiner Armin utazó Budapest. — Beneschofszky Mór utazó Budapest. — Seiberger Samu utazó Budapest. — Weisz Sándor utazó Budapest. — Pasku Gyula utazó Budapest.

Központi-szálloda. Schwihalik Lajos kereskedő Budapest. — Sebők Miksa utazó Budapest. — Kassai Ferenc dr. ügyvéd Budapest. — Sámson

Nándor u azó Kolozsvár. — Karsai Mór utazó Zombolya. — Barabás Ede utazó Szarmar. — Koroknay Gyula mérnök Budapest. — Sefcsik László utazó Budapest. — Székely Jenő utazó Budapest. — Bracsich Géza utazó Budapest. — Kranberger József mérnök Budapest. — Spett Flórián dr. ügyvéd Budapest. — Tansig Dávid utazó Szeged. — Somogyi Lajos utazó Budapest. — Funavics József szerelő Budapest. — Kakujay Károly mérnök Budapest.

Vass szálloda Lénchman Samu kereskedő. — Rendi Katalin tanítónő Brátka. — Benedek Adolf utazó Győr. — Haas Lipót utazó Budapest. — Schwartz Simon utazó Bécs. — Brandes Henrik utazó Bécs. — Szabó József lelkész Borossebes.

Pannónia szálloda ifj Hammer György föld-birtokos Elek. — Asztalos László kereskedő Nyiregyháza. — Dittrich br. kapitány Zaránd. — Báezsa Irén magánzó Budapest. — Gróf Dezső birtokos Szeged. — Weisz Ignác kereskedő Alcsil. — Czako Vilmos titkár Miskolc. — Gothál Ferenc magánzó Csermő.

Nemzeti Színház.

Szombat, 1908. évi április hó 11-én:

A) bérlet A) bérlet.

Horti Sándor bucsufelleptével:

Patachon.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Hennequin és Duquesnel. Fordította: Adorján Andor.

SEMÉLYEK:

De Tilloy gróf Szendrey M.	Lucienne	H. Harmath.
Robert Revray Dely Lajos.	Colombe	Benkóné.
Leputois Várnay Jenő.	Leclapierné	Lászi Etel.
De Tergy Ujj Kálnán.	Mistress	H. Körössy J.
Evarista Horti Sándor.	Ginette	Zalay Margit
Clotild Szilágyi B.	Pointet	Eöry Lajos.

Kezdete este 7 óra től órák.

Uj műsor. Március 15. Budapest.

Eredeti felvétel. Eredeti felvétel.

Urania színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. április hó 11-én, szombaton:

1. Az ébresztő óra. Kacagató. — 2. Cigánylány regénye. Dráma. — 3. Csavargók. Humoros. — 4. Rendőr kutyák. Tanulságos. — 5. A jövevény. Mulatságos. — 6. A favágó. Dráma. — 7. A leggyorsabb vízi jármű. Látványosság. — 8. Csábító ének. Kacagató. — 9. Március 15. Budapest. Eredeti felvétel.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások hétköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 óráig.

Vasárnap délután 2 órától kezdve 10-g.

Kirakataink megtekintését kérjük!

Alapított 1840. évben.

ROSENBLÜH H. ÉS TÁRSA ARAD,

Szabadság-tér.

Tavaszi divatkelme és mosóáru újdonságok felülmúlhatatlan választékban!

Szőnyegek I. Adminster nyírott, eskély szépségihával, a vásártartama alatt kivételes olcsó árakon!

2 méter széles, 3 méter hosszú 27 frt (rendes ára 40 frt.)
 250 méter hosszú, 350 méter széles 42 frt (rendes ára 60 frt.)

Cérna és pamut-vásznak, chiffonok nagy gyári raktára.

Legújabb érkezett sok ezer méter maradék vászon és chiffon 25—30% ármegetakarítással!

Kelengyék és ezek kellékei, u. m.: cérna-csipkék, schweitz batist-hímzések, kézi sítngelések óriási választékban a legolcsóbb gyári árakon!

Rosenblüh H. és Társa,

Kirakataink megtekintését kérjük!

Az 1902. évi verscekl ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi máköl ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vételnél, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
közöltetnek. 361
Bővebbi fevilágosi-
tással és kifizetéssel
szívesen szolgálok.

az 1896. évi kiállításon
A nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

Alapított 1860. **MŰNZA** Állami távbeszélő 213.

Elsőrendű kalap, úridivat- és fehérnemű üzlete Aradon.
A os. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója. 171

**Figyelemre méltó fehér-
nemű árjegyzék!!**

Fehér ing, puha redős, batizst mell	kor. 3-40	
Fehér ing, puha redős, selyem után- zat mell	4-40	
Fehér ing, puha redős angol pique mell	4-80	
Színes ing, puha redős mell, (ba- tizst utánzat)	3-40	
Színes zephyr turista és utazó ing legszébb színekben	4-40	
Bredeni angol zephyr ing, redős mell	5-20	

Páratlan olcsó harisnya árjegyzék!!

3 pár divat csikos, remek szép színekben	kor. 1-80	3 pár rendkívül tartós minő- ségű csikos	kor. 2-90
3 pár nyers v. színes, selyem- fogású	kor. 2-20	Fehér és színes rövid alsónadrágok da- rahja	kor. 1-50, 2-20
		Remek szép színes kizelők 3 pár	kor. 1-50

Fehérneműm a legelősebb körű elterjedésnek örvendőnek és bátran mondhatom, hogy szükség-
tetét sehol jobban, mint nálam nem fedezheti.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.
Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentes, szénsavdus.
rendkívül üdítő asztali víz.
Orvosilag ajánlva. 5681 Orvosilag ajánlva.
Ivógyógmódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, húgykő- és tövénykepződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

UJ ÜZLETI

Weisz és Benjamin

Arad, Andrassy-tér 22. (Hajós-gyógytár mellett.)

Ajánljuk ujonnan felszerelt raktárunkat u. m.:

**Kézimunka és minden hozzávaló rövidárak,
női keztyűk, csipke, szallag, gyermekruhák
és bábé kelengye nagy választékban.**

Figyelmessé kiszolgálás, olcsó árak.

Helybeli és vidéki telefon szám 635.

Köhögés!

Aki szereti az egészségét, meggátolja a köhögést.
5245 közjegyzőleg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy feltétlen eredményes a
**Kaiser-féle
mell-karamella**
(A három fenyővel.)
használata. Orvosilag ajánlva és meg-
vizsgálva köhögés, rekedtség
vagy hatarus, elnyálkásodás,
első dohányzás folytán beál-
lott hurut és görcsös köhögé-
sek ellen. 379
Csomagja 20 és 40 fillér, doboza 80 fillér.
Kapható: Gutorl Földes Kelemen, Ha-
jós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárban Aradon, Zombory János
és a „Szent Háromság” gyógyszer-tárá-
ban Uj-Szent-Annán, Szokoly Sándor
„Iris” gyógyszer-tárában Lippa, Krausz
Elemér gyógyszer-tárában Glogovátz
és Teffert Károly gyógyszer-tárában
Eleken.

Aki jó és izletes halat
rendes időben nagypénzre óhajt, kérem
azt nálam előre megrendelni, hogy kellő
időben és kívánsága szerint legyen ki-
szolgálva.
Egyben ajánlom a n. é. közönségnek
raktáromon levő, nagy mennyiségű ne-
mes faj narancs, citromot az ünne-
pekre, olcsó ár mellett.
Tisztelettel 683

Breger J. Szabadságtér 14.
A 13 vértanu szoborral szemben.
Városi és megyei telefon 615.

Elsőrendű létszerész üzlet

DICK-SAMU

órák és látározás
Irod. Andrassy-tér és Weitzer János-telek sarkán

Élde és levit mindennemű órákat ki-
szolgálás mellett a legolcsóbb árakon
Készítünk tart mindenemű színű és látó-
rést a legkülönbözőbb kiállításban, leg-
újabbabb horozottak orrcsipeptők és szem-
üvegek arany ezüst díszű és teker-
őbe csont keretekben legjobb óvokozók
Nagy raktár sűrűségi fokmérők
ben, bar, must és szesz részére, te-
vább mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 243

**Szemüvegek és orrcsipeptők or-
vosi rendellet szerint azonnal ki-
adtnak.**

Uj fodrász-üzlet.

Van szerencsém az igen tisztelt kö-
zönség figyelmét felhívni ujonnan be-
rendezett
fodrász-üzletemre.
Célom pontos kiszolgálás a n. é. vendé-
geim teljes meglegedésére. Becses part-
fogást remélve teljes tisztelettel

Scheirich Sándor
Hókrász és Korbély
Arad, Andrassy-tér 22. sz. alatt Arad-
Takarékpenztár épületében. 1499

Kisjenői járás főszolgabírája
2477—1908. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény

A vadász-talpai vicinális
ut 1908. évi fentartási mun-
kálataira 1908. évi április hó
25-én a Talpas községháza
helyiségében, zárt ajánlatok
tárgyalásával kapcsolatos szó-
beli nyilvános versenyárgya-
lást tartok.

Teljesítendő munkálatok:
árkolás, 220 garmad rostátat-
lan kavics-szállítása és be-
ágyazása és egy átteresztő épi-
tése.

Kikiáltási ár: 2159 korona.
Bánatpénz: 107 korona 85
fillér.

Egyéb feltételek Talpason,
a községházán tudhatók meg.
Kisjenő, 1908. évi április
hó 5-én.

Csakay,
főszolgabíró.

1598

Költözőkők figyelmébe.

Villanyvilágítás, villany-
csengő berendezés és javításo-
kat, petroleum lámpák átalakítását
gáz és villanyra legolcsóbban, szak-
szerűen végzem.

Lusztterek gáz és villanyra,
gyári árban eladok, továbbá Auer
égők, izzólámpák, gyöngyrotok és
üveg felszerelések. 1485

Diamant Ferencz,
Atzél Péter-utca 2., színház főbejá-
ratával szemben (Bohus-udvarban.)

5503—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Faller Gyula aradi lakos Ovár-
tér 10. sz. a. telkén egy fakeres-
kedés felállítására telepengedély
íránt folyamodván, az 1884 XVII.
t.-c. 27. §-a értelmében a telep
helyszin tárgyalására határidőül
folyó évi április hó 13. d. u. 5
órájára kitűzetik, a melyre az ér-
dekeltek ez uton is meghivatnak
azon észrevétellel, hogy a telep
helyszin- és tervrajza, valamint az
üzem módjának leírása a kapitányi
hivatal iparügyi osztályánál folyó
évi április hó 13-ig, mindenkor a
hivatalos órák alatt betekinthe-
s a netáni észrevételek írásban
ugyanott, előszóval pedig a hely-
szini tárgyalás alkalmával megte-
hetők, mert a mennyiben ilyenek
nem említettének, s ha köztekint-
etek gátlólag fel nem merülend-
nek, a telepengedély az idézett
törvény 30. §-a rendelkezéséhez
képest ki fog adatni.

Arad, 1908. évi április hó 8-án.
Sarlot,
főkapitány.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Szegények

valláskülönbség nélkül kapnak főzeléket csütörtökön déli órában hentesnél, a Simonyi-utcában. Elfogadok mindenféle ételmi cikett a szegények közt kiosztás végett, 51

Javaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia blouse mintákkal. Ára 1 kor. 50 fill. Aradon kizárólag **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében kapható. 201

Világoson

A motor állomáshoz közel 1400 □-öl amerikai oltott szőlő új kolnával ellátva előnyös áron eladó. Tudakozódhatni Leszich Gábor ékszerésznél Békés-Csabán. 1558

Csutora- és Illés-utca

27. számú sarokházban egy kovács műhely május 1-től kiadó. Bővebbet Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak palotájában a házmesternél.

Tanuló fizetéssel

alkalmazást nyer Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedésében. Ugyanott egy jó állapotú toloszék olcsón eladó. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése Aradon, Andrassy-tér 20. Telefon 385. 212

738—908. szám.

Kisjenői járás főszolgabírája.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagyzerind—feketegyarmati vicinális ut 1908.évi utfenntartási munkálataira 1908. évi május hó 23-án, a Feketegyarmat község háza helyiségeiben, zárt ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos szóbeli nyilvános versenyárgyalást tartok. Teljesítendő munkálatok: 50 garmad rostálatlan kavics kiszállítása és beágyazása. Hidjavítás. Kilométer jelző-oszlopok feállítás. 1597

Kikiáltási ár: 1395 korona.

Bánatpénz 70 korona.

Egyéb feltételek hivatalomban tudhatók meg.

Kisjenőn, 1908. április hó 5.

Csukay,
főszolgabíró.MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR

A MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytetnek.

MOLL-FÉLE
SÓSBORSZESZ

Moll-feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, ceuz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermek és felnöttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszéküldés:

MOLL A gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, L. Tuchlauben 9. sz.

5941

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerártaiban.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi általános fogyasztási és termelő szövetkezet egy pénztárnoki állásra pályázatot hirdet.

A pénztárnoki állás 100 korona havi fizetéssel jár. A pályázók kötelesek pályázataikat 1908. évi április hó 19-ének déli 12 órájáig a szövetkezet igazgatóságához (Hunyadi-utca és Rákóczi-utca sarok) benyújtani

Megjegyezzük, hogy a pénztárnoki állás betöltésénél 1000 korona óvadék megkivántatik.

Az állás május 1-én elfoglalandó.

Arad, 1908. évi április hó 10-én.

Az aradi általános fogyasztási és termelő szövetkezet igazgatósága.

1605

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és műlakatos-műhelyünket a Wes-selényi-utca 1. szám alá áthelyeztük,

ahol elvállalunk mindennemű, e szakmába vágó munkákat. Építet-vasalások, takaréktűzhelyek és sörkerítések a legjutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

17

Láng és Mayer.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Saját érdekében

győződjön meg arról, hogy a világhirű

Kobrak-cipőkben

a legkényelmesebben lehet járni, a mi a kitünű szabás és finoman kidolgozott anyagnak köszönhető.

A szabadalmazott, kézzel kötött, bőr Kobrak sandálok hölgyek, urak és gyermekek részére már megérkeztek és kaphatók Aradon kizárólag

Lányi Marcell

Kobrak cipőraktárában

967

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!